

DOMOLJUB

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.**

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 80 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semejske ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petlitrsta (šestina „Domoljuba“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 26 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust. — Reklamne notice navadna garmondvrsta 60 v. —
Čekovni promet pošto-hranilničnega urada št. 824.797.

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1905.

Leto XVIII.

Domoljub — tednik.

III.

Rekli smo v 21. številki, da smo končno odločili tako, da „Domoljub“ izhajaj vsak teden in prinašaj priloge Gorenjske, Dolenjske in Notranjske novice. Danes moramo to opraviti in pravimo: „Domoljub“ bo res izhajal vsak teden, a ne bo prinašal posebnih prilog, temveč izhajal bo kot celoten tednik, 16 stranh, torej vsak teden v enakem obsegu. Prejeli smo namreč v zadnjem času toliko pisem in na enakem zaupnem shodu slišali toliko mnenj, ki po večini izražajo željo, naj bi vsi „Domoljubovi“ naročniki se brali. S prilogami bi pa vesti posameznih pokrajin ne prišle vsem roke. Zato smo se odločili, naj stane list celoten in naj prinaša novice iz vseh krajev za vse. Cena za listu samo ena in sicer tri K (za Nemčijo 3 K 60 h, za ostale dežele 4 K 60 h). Prepričani smo, da bo list kot tednik kmalu vsem pripil, tudi tistim, ki so bili proti izdajanju naročnine. Saj bo kmalu jasno, da se „Domoljub“ le kot tednik more uspešno boriti za interje slovenskega ljudstva zoper

vse sovražnike njegove, notranje in zunanje. Zato na delo! Dosedanji naročniki: ostanite zvesti! Prijatelji: nabirajte novih naročnikov! Somišljeniki, ki še niste nanj naročeni: med naročnike njegove!

Shod zaupnikov.

Iz vseh krajev naše kranjske dežele so se zbrali dne 27. novembra najboljši možje, ki jih po vsej pravici lahko nazovemo zastopnike vsega slovenskega ljudstva kranjske dežele. Velika dvorana hotela „Union“ je bila napolnjena zaupnikov našega vodstva, ki so se sešli, da se resno razgovore o najvažnejših vprašanjih, ki sedaj pretresajo našo državo in našo ožjo domovino. Izpod snežnega Triglava in iz solčne Vipavske, s kršnega Krasa in iz vinorodne Bele Krajine — iz vseh delov kranjske dežele so se kot bratje v borbi za pravice slovenskega naroda sešli možje, ki so pravi neomajeni stebri naše domovine. Bili so zastopani vsi stanovi v teh možeh, ki se niso strašili daljnega peta, da poslušajo peročilo vodstva katoliškonarodne stranke, da se svobodno razgovore o naših najnujnejših potrebah in da izvolijo vodstvo, ki mu za tri leta polože v roke odgovornost in truda polne posle političnega vodstva naše dežele.

To je bil zbor, ki zasluži v resnici ime najodličnejšega zastopstva naše dežele. Po-

ročila so obsegala velevažna državnopravna in politična vprašanja, in kdor je pogledal na ta odlični zbor se je moral zavedati, da je slovenski narod politično dozorel, da sam sklepa o najvažnejših zadevah svojega političnega življenja.

Dogodki v deželnem zboru, ki je v zadnjem zasedanju tako jasno dokazal, da imajo zastopniki ljudstva po svojih zmožnostih in po svoji odločnosti danes edino pravico odločevati o usodi kranjske dežele, so se zrcalili pri tem zborovanju v velikanskem navdušenju za delovanje katoliškonarodnih poslancev.

Odločni nastop za pravice ljudstva je žel najviharne še odobravanje, in danes se je videlo bolj nego kdaj prej, da stoji cela dežela za možmi, ki so s toliko odločnostjo dvignili prapor slovenskega ljudstva in ga ohranili na višku v kljub nizkotnemu nasprotstvu ljudskih sovražnikov in njihovih poslancev. — Dr. Šušteršič je videl na tem shodu potrjeno svoje delo in je dobil sijajno zadoščenje za vse, kar je pretrpel v zadnjem desetletju. Iznova ga je dvignilo slovensko ljudstvo na ščit in ga z burnim navdušenjem izvolilo za načelnika in voditelja v bodočih borbah.

In ko so zborovalci gledali svoje vrste, se jim je morala roditi misel, da mi nismo več ona majhna stranka, ki je iz malih početkov dvignila prapor za vero in pravico, v viharju navdušenja so pritrdili, da danes ta zbor zastopa vse slovensko ljudstvo kranj-

ske dežele. Ideali, za katere je šla v boj katoliškonarodna stranka, danes zmagujejo in zbirajo okoli sebe vse, kar je poštenega in slovenskega v naši deželi. Zato pa ni bila nobena izprememba, ampak le izraz dejanskih razmer, da se je ta zbor smatral kot najpopolnejši izraz našega ljudstva, in da je dal stranki, ki jo je na novo ustanovil in organiziral, ime slovenske ljudske stranke.

Popolno soglasje, ki je vladalo na tem velikanskem zborovanju, nam priča, kako globoko je v našem ljudstvu ukoreninjena demokratska politična misel, ki jo zastopa katoliško narodna — sedaj slovenska ljudska stranka.

Takega velikanskega političnega shoda še ni videla Ljubljana, in če se pomisli, da so to le zaupniki, tedaj smo lahko uverjeni o nepremagljivosti naše ljudske stranke.

Predsedništvo je bilo sestavljeno tako: Predsednik dr. Susteršič, podpredsednik dvorni svetnik Suklje, zapisnikar dr. Lampe.

Dr. Susteršič je v poročilu vodstva popisoval zadnje triletne boje in zmage katoliško-narodne stranke ter razvil iz nova krščansko-demokratski prapor, s katerim gremo v borbe za ljudske pravice.

Dvorni svetnik Suklje je popisoval razmerje Avstrije do Ogrske in obširno poročal o stališču Slovencev proti reški resoluciji.

Dr. Krek je pa proklamiral med burnim odobravanjem, da se zborujoča stranka odslej proglasi za slovensko ljudsko stranko. Več o teh govorih še izpregovorimo.

Z viharnim navdušenjem so bile sprejete dotične resolucije.

Pri volitvi načelnika slovenske ljudske stranke se sliši med burnim pritrjevanjem samo en glas: Dr. Susteršič!

Dr. Krek izjavi: Če izvolimo mi sedaj dr. Susteršiča za načelnika, storimo to iz prepričanja, da je on danes eden prvih mož politične javnosti ne le pri nas, ampak v celi Avstriji. Mi se ne klanjamo njegovemu terorizmu, kakor trdijo nasprotniki, ampak njegovemu duhu in njegovi požrtvovalni odločnosti za našo ljudsko stvar. Zato predlaga dr. Susteršiča za načelnika.

Podpredsednik Suklje da predlog na glasovanje in z velikanskim navdušenjem je bil **soglasno** izvoljen dr. Susteršič za načelnika slovenske ljudske stranke.

Dr. Susteršič se je zahvalil ter pravi, da je ta izvolitev največja čast, ki se mu sploh more izkazati. Kot izvoljeni načelnik slovenskega ljudstva izjavlja, da ostane tisti, kot je bil (Odobranje) in se bo držal načel ki jih je stranka proglasila, ter prepričanja, da je v politiki včasih ena kaplja odločnosti več vredna, kakor pa potoki „modrosti“. Za tri leta hoče biti prvi sluga slovenskega ljudstva.

V vodstvo je bilo nadalje izvoljenih po pravilih 15 članov:

A. Belec, Ivan Lavrenčič, Ivan Stanovnik, Anton Jeriha, Ivan Kregar, Luka Smolnikar, Oton pl. Detela, profesor Evgen Jarc, A. Kalan, A. Koblar, dr. Janez Ev. Krek, dr. E. Lampe, dr. Vilko Schweitzer, J. Siška, dr. Fr. Dolšak.

Poleg tega pripadajo v vodstvo vsi državni poslanci stranke in vodstvo ima pravico, da pokliče 3 gospode v vodstvo.

Predsednik se spominja na tostoplmi besedami rajnega poslanca Pakiža. Za naslednika mu predlaga poslanec Jaklič g. dvornega svetnika Šukljeta.

G. Pirc (Sodražica) pozivlja kandidata in druge poslance, naj se z vse odločnostjo potegujejo za interese kmečkega stanu v borbi proti gnilemu, zastarelemu liberalizmu.

G. Šuklje izjavi, da sprejme kandidaturu: Moj program je program stranke. Skupno z dr. Susteršičem bom zastavil vse svoje moči v to, da privedemo načela stranke do zmage.

Dr. Susteršič opozarja krošnjarje na sklep deželnega zbora, pri katerih ne sme deželni odbor pobirati naklade na krošnjarsko pridobnino.

Oglase se še k besedi: g. Milavec (Ljubljana), ki želi v vodstvu zastopane tudi železničarje, g. župan Markoc (Preloka), ki govori o potrebah svojega kraja zlasti glede cest, g. župan Jerman (Kot pri Črnomlju), ki popisuje zahteve kmetov v Beli Krajini, zlasti glede železnice, g. Sušnik (Vrhnika) za izsuševanje barja in pomoč proti povodnji, g. Pavlovčič (Suhor) o vodovodu.

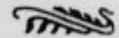
Dr. Susteršič opozarja na to, da je deželni zbor dovolil 4 milijone za take zadeve. Naj se obračajo zaupniki o deželnega odbornika g. Povšeta. Priporeča tudi novi delavski list „Naša moč“. Krščansko-socialno delavstvo je poslalo svojo izjavo. Došlo je še več izjav, ki jih priobčimo prihodnjič.

Dr. Susteršič sklene slednjič to krasno in vzorno zborovanje z burnimi zahvalnimi slava klici na vladarj'a,

ki je sklenil dati ljudstvu splošno in enako volivno pravico.

Popoldne je bil banket za 400 oseb. Pri banketu je svirala ljubljanska društvena godba in se je govorilo veliko velevažnih napitnic.

Tako se je končal shod zaupnikov v največje zadovoljstvo vseh udeležencev, ki so šli na dom s krepko nado, da bode zmagala naša načela!

Boj za ljudske pravice.

II

Splošna in enaka volivna pravica.

Kranjski deželni zbor je imel 24. novembra zadnje letošnjo sejo in se skoraj gotovo snide zopet kmalu po novem letu. Katoliško-narodni poslanci morajo biti ponosni na svoje uspehe in njihovi volivci smejo biti povsem zadovoljni z njimi. Več kot tri leta so naši vrli poslanci neustrašeno zahtevali, da se razširi volivna pravica za deželni zbor in odpravijo krivice, ki jih mora trpeti zlasti kmečko prebivalstvo. Po dolgem, hudem boju je morala odnehati liberalna nemško-slovenska večina v deželnem zboru. Nemški veleposestniki so sicer pri glasovanju zapustili zbornico, ker le niso hoteli biti sami sebi pregrebcji, obe slovenski stranki pa ste prejeli v zadnji številki objavljene predloge za splošno, enako, neposredno in tajno volivno pravico. Poslanci in poslušavci so živahno ploskali in navdušeno klicali „Živio“. Sedaj je naloga vlade, da hitro izdela načrta zakonov o razširjenju volivne pravice in ju predloži državnemu in deželnemu zboru v sklepanje. S tem pa je bila za sedaj tudi končana obstrukcija v deželnem zboru. Nasprotniki so premagani, triletni boj se je končal z zmago katol. narodnih poslancev. Liberalci so izkušali z bogati naše volivce po deželi s klicem: „Liberalcem groš, klerikalcem knof“. To se jim ni posrečilo. In v zadnjih sejah je deželni zbor dovolil razne podpore, ki jih hočemo kratko navesti.

Vodovodi.

Kakor smo že omenili, so katoliško-narodni poslanci po načelniku dr. Susteršiču nujno predlagali: Deželni odbor se pooblašča, da sme obljubiti in tudi izplačati deželne podpore za vse one vodovode in uravnave voda, za katere so načrti že izdelani in od vlade potrjeni. V ta namen sme deželni odbor po potrebi uporabljati posojilo, ki je bilo že leta 1900 dovoljeno v znesku 4 milijonov kron. Seveda bode smel deželni

bor dobiti tudi potrebno število inženirjev, ki bodo že spomladi pričeli z raznimi deli.

Najnujnejše in največje delo je osušenje vnanje ljubljanskega barja. Proračunski so proračunjeni na 4,184.000 kron. Država prevzame 45 % ali 1.694.520 kron, dežela pa polovico, katero pa ji država podeli brez obresti. Ko se to velikansko delo izpolni, bodo — kakor je v svojem govoru naglašal dr. Šusteršič — stali na osušenem barju namesto bornih koč ponosni kmečki domovi, v katerih bo bival srečen, čvrst slovenski kmet. Ko pa se dovrše dela na barju, bo deželna država mogoče vsaj deloma odpeljati tudi povodnji v Planini in ob Pivki.

Uravnava Mirne je drugo veliko gospodarsko podjetje dežele. Večina dela je že dovršena. Treba pa je popelniti uravnava Mirne še v gorenjem delu reke spodol pri Dulah. Za ta dela pa bo treba dati v roke še 276.000 kron, ki jih plačata država in dežela. Tudi ta predlog je bil poročilu posl. Žitnika obveljal brez ugovora.

Vodovod za Kranj in okolico se bo tudi pričel graditi morda že v dobo leto. Država prevzame 248.000 kron, dežela in mesto Kranj pa 186.000, vasi pa 58.909 kron.

Uravnava hudournikov Sora-Ravena je tudi nujna stvar. Tudi ta zakon je bil sklenjen. Država plača polovico, drugo dežela in občina Žiri.

Glede vipavskih vodov je zbor odločil: Deželni odbor naj nemudoma poroči, da se spopolnijo že narejeni načrti za prihodnjem zasedanju predlože deželni zboru. Posl. Drobnič je toplo priporočal zgradbo vodovoda za vas Radleka, ki je ena najrevnejših na Blokah, ker tam nobenega gozda. Večinoma se ljudje živijo s prevažanjem kupčijskega blaga, ki ta zaslužek je uničen vsled dolenske lesnice. Zato naj bi se vasi preskrbel naj potreben vodovod. Posl. Drobnič je tudi toplo priporočal prošnje posetnikov iz vasi pri Blokah za razdelitev skupnih zemljišč. Da se to hitro zgodi, naj deželni odbor množi število zemljemercev.

Za vinogradnike je deželni zbor tudi dovolil 40.000 kron, ki naj se razdelijo kot brezobrestna posojila, kakor prej leta. Deželni odbor pa je dobil naročilo, naj izposluje od države še višje peščice.

Povodnji.

V raznih krajih na Kranjskem so vsled prestopanja jesenskega deževja velike povodnji, tako na ljubljanskem barju, v planinski in cerkniški dolini, v občinah Dob, Doboršt, Zagorica in Pece na Dolenjskem, v izlivu Krke itd. Deželni zbor je dovolil

na predlog dr. Šusteršiča 20.000, ki naj jih razdeli za semena in gnojila revnim posestnikom, katerih domovja in zemljišča so pod vodo. Opravičeno pa upamo, da bo deželna dovolila še večjo podporo.

Živinoreja.

V povzdigo živinoreje je zbor dovolil kmetijski družbi za tekoče leto 70.000 kron. Posl. Povše je nujno predlagal, naj država zapre mejo uvozu italijanskim prašičem, s katerim se uvaža tudi prašičja kuga; dalje se naprosi vlado, da ne odpre meje živini iz Rusije in balkanskih držav in izdatneje podpira domačo živinorejo. Posl. Mejač je ta predlog, ki je obveljal, utemeljeval v daljšem govoru.

Ceste.

Za cesto od Št. Petra na Javornik je deželni zbor na predlog posl. Žitnika dovolil 10.000 kron podpore in naročil deželni odbor, da se ta cesta podaljša v loško, ednosno cirčniško dolino in svoj čas uvrsti med deželne ceste.

Posl. Pfeifer je toplo priporočal prošnjo občine Drašiče, da se preloži cesta do Metlike in občinska cesta Vinica Preloka uvrsti med okrajne ceste. Zbor je dalje sklenil, da se zgradi okrajna cesta od Krmelja v Tržišče. Prošnjo je podpiral tudi posl. Kosač. Posl. Jaklič je poročal in predlagal, da se preloži okrajna cesta Čatež-Lipa v Suhi Krajini. Preloži se deželna cesta med Litijo in Šmartnim. Na predlog posl. dr. Schweitzerja in tovarišev se je naročilo deželni odboru, naj potrebnoukrene, da se občinska cesta s Trebelnega v Nemško vas uvrsti med okrajne ceste in napravi primerna cesta iz Šmihela pri Žužemberku do deželne ceste. Okrajna cesta Črnomelj-Metlika se je uvrstila med deželne ceste.

Draginjske doklade.

Deželni zbor se je moral tudi ozirati na prošnje učiteljev in deželnih uradnikov, katerim je zaradi velike draginje dovolil primerne mesečne doklade, dokler se plače stalno ne uredi. Oziralo se je v prvi vrsti na družinske očete.

Delavski domovi.

Dr. Krek je obširno utemeljeval predlog, naj se novi delavski domovi oproste 24 let vseh deželnih, okrajnih in drugih priklad, kakor to določa državni zakon. Zdrava in cenena delavska stanovanja so za delavstvo največjega pomena.

Socijalno-politični svet.

Da se omogoči zavarovanje življenja in starostnih rent, je dr. Krek obširno utemeljeval predlog, naj se izvoli poseben socijalno-politični odsek 6 članov, ki bo preučil to velevažno vprašanje.

Gledališče.

Dežela je več let dovoljevala 24.000 K podpore za nemško in slovensko gledališče. Letos pa so se katoliško-narodni poslanci temu odločno uprli. Dr. Šusteršič in dr. Krek sta dokazovala, da bi ket narodni poslanci s tem plačevali le bič, s katerim je liberalna večina veliko let manjšine pritiskala ob steno. Plačali bi napojnino za liberalno nemško-slovensko zvezo, ki je liberalcem dajala groš, nam pa knof. To bi bilo sramotno, zato so kot narodni poslanci odločno upro tej podpori.

Krošnjariji.

Dr. Šusteršič v imenu finančnega odseka poroča:

Finančni odsek predlaga:

Visoki deželni zbor skleni:

1. Deželni odbor ne sme odslej več pobirati deželno doklado od krošnjarske pridobnine.

2. Deželni odboru se naroča, da krošnjarjem vrne deželno doklado, ki so je vplačali od 1. januarja 1903 dalje od krošnjarske pridobnine.

3. Deželni odboru se nalaga, vse potrebno ukreniti, da se razbremenijo pravi krošnjariji tudi od vseh drugih avtonomnih doklad; v ta namen naj deželni odbor predloži v najkrajšem času zbornici potrebne predloge.

Dr. Schoepf govori k predlogom priporočilno. Sprejeto.

Političen pregled.

iz državnega zbora.

Dne 28. minulega meseca je pričela zbornica zadnje zasedanje šestletne volivne dobe. Velevažno, zgodovinsko za državo utegne biti to zadnje zasedanje že davno na smrt obsojenega parlamenta. — Ministerski predsednik grof Badeni je poizkušal peživiti in okrepiti parlament s peto volivno kurijo in jezikovnimi naredbami, dr. Kerber pa je uporabljal v iste namene razna umetna sredstva, ki so mu jih pripravljali razni dvorni svetniki in zaupniki. S polnimi rekami je sipal milijone, da bi žel na politični njivi jekleno pšenice. Toda brez uspeha. Kaj pa Gavč? Ta je zopet prišel z novim volivnim redom, s katerim upa prenoviti in preroditi avstrijsko državo.

Gavč in volivna preosnova.

Teško so pričakovali dne 28. novembra vsi sloji izjave ministerskega predsednika Gavča glede volivne preosnove. Dvesto tisoč delavcev je demonstriralo pred zbornico za splošno in enake volivne pravice in nestrpnost.

čakalo Gavčeve izjave. Gavč je res govoril — govoril pa tako, da ne more z njegovim govorom soglašati nobena stranka. Povzemimo samo na kratko. Ko je po običajnem uvodu prišel v svojem govoru do volivne preosnove, je najpreje priznal, da zbornica s svojim sklepom meseca oktobra letošnjega leta sicer ni priznala nujnost vprašanju o vpeljavi splošne volivne pravice, vendar pa je s svojo tedanje večino priznala neizogibno potrebo volivne preosnove. Dolžnost vlade je gibanje za volivno preosnovo, ki je po zadnjem zasedanju pretresalo Avstrijo, spraviti v redni, mirni, postavni tek. Minister pravi dalje, da vlada pripravlja načrt, ki se bo oziral na zgodovinski razvoj Avstrije, na narodnostne in kulturne razmere v državi. Oziralo se bo tudi na razne druge volivne načine in sprejelo od njih, kar je dobrega in kar se da pri nas v Avstriji porabiti. Vlada hoče predlagati volivne okraje, da bodo zavorovane narodne manjšine, in tu tudi na te ne misli, da bi odvzela branja in pisanja nezmožnim volivno pravico, niti jo omejiti na gospodarsko samostojne osebe. Vlada bo vse storila, da predloži predlogo najkasneje meseca februarja prihodnjega leta tej zbornici. Ker bo vsled odpadlih poslanskih mest iz trgovskih zbornic in iz splošnega volivnega razreda prostih 178 sedežev, zbornica pa ostane pri številu 425 poslancev, bo treba napraviti nova volivna okrožja. Tudi gosposko zbornico namerava izpremeniti Gavč in sicer tako, da dobe v nji zastopstvo veleposestniki in trgovske zbornice, ki izgube po novem volilnem redu svoja mesta v poslanski zbornici. Nato se je začela v zbornici glede volivne preosnove razprava, o kateri bomo poročali prihodnjič.

Naši poslanci.

Dr. Šušteršič in tovariši se nujno predlagali že pri prvi seji sedanjega državnozbornskega zasedanja, naj vlada dovoli izdatno podporo po povod njih poškodovanim posestnikom na Kranjskem; poslanec Povše in tovariši zahtevajo podporo posestnikom, katerim je sneg polemil drevje; poslanec Pfeifer je nujno predlagal podporo za pogorelce v Šmečicu pri Krškem. Dalje je staval dr. Šušteršič na ministerskega predsednika vprašanje v zadevi ljubljanske tobačne tovarne.

Politična stavka.

Dolgotrajen boj je bile avstrijsko delavstvo za splošno in enako volivno pravico. Sedanje politične razmere v Avstriji delavstvu ne more več dolgo prenašati. Boj za delavske zahteve je pa dosegel mnogo večjo resnost dne 28. novembra, ko se je sešel državni zbor. Cel teden prej se je agitiralo po celi Avstriji med delavstvom, da dan otvoritve parlamenta praznuje kot svoj de-

lavski praznik. Delavstvo vseh mest se je odzvalo temu pozivu. Na Dunaju se večinoma ni nikjer delalo in delavstvo se je sešlo k velikanski manifestaciji. Do dvesto tisoč ljudi je korakalo v izprevodu, ki se je pomikal po dunajskih ulicah mimo državne zbornice in se šele okoli tretje ure popoldne razšel. Manifestacija se je razvila v popolnem redu.

Dogodki v drugih mestih.

V Ljubljani je manifestiralo 10 tisoč delavcev. Vsi delodajalci so dali delavcem pristo. trgovci so pa zaprli svoje trgovine. Le tobačna tovarna je hotela, da delavci pridejo na delo. Toda delavci drugih tovarn so zaprli Johod k tobačni tovarni, da ni mogel v torek nihče na delo. — V Pragi je prišlo pri manifestaciji do nemirov, ker nekatera javna poslopja niso bila zaprta. — V Gradcu je manifestiralo 20 tisoč delavcev, toda v najlepšem redu. Isto tako mirno je demonstriralo v Karlovih Varih 10 tisoč delavcev. — Manjše manifestacije so bile v Mariboru in Celju, kjer nemške tovarne niso pustile svojim delavcem, da bi se smeli udeležiti spreveda po mestu.

Katoliški shod na Dunaju.

Pred par tedni je zboroval na Dunaju peti avstrijski katoliški shod. Že dvajset let ni bilo splošnega avstrijskega katoliškega shoda. Temu so bili deloma krivi narodnostni prepiri, veliko več pa nasprotja med ustavoverno in demokratsko strujo v vrstah avstrijskih katoličanov. Navzoči so bili na letošnjem shodu trije kardinali, dolga vrsta škofov, visoko plemstvo, kmetje, delavci itd. Glavni vtisk shoda je bil ta, da katoliška misel izkuša ublažiti narodna nasprotstva na podlagi enakopravnosti in socialna nasprotstva s priznanjem upravičenih teženj vseh stanov. V imenu Slovencev je govoril dr. Lampe, ki je povdarjal krepko katoliško organizacijo med Slovenci, ki vedno bolj razširja svojo moč. Mi katoliški Slovenci smatramo katoliško misel kot misel katoliškega prebivalstva in zato snujemo kmetijske zadruge, istetako dramimo obrtnike k obrtnemu združenju in pomagamo delavstvu v njegovih strokovnih društvih. Dr. Lampe je žel burne pohvalo.

Zmede na Ogrskem.

Ministrski predsednik Fejervari je izjavil, da ogrski državni zbor v sedanjem sestavu ne služi blagru Ogrske. Potrebna je popolna preosnova zbornice. Na vsak način hoče napraviti red. Razpustiti namerava zbornico in razpisati nove volitve, pri katerih nastopi s programom splošne in enake volivne pravice. Z združenimi strankami se ne namerava pogajati, ker smatra pogajanja za brezuspešna. Kralj ne more pritruditi združenim strankam, ker bi kršil

svojo prisego. Poležaj je jako resen, a upa da prepriča mažarsko ljudstvo o brezuspešnosti bojev.

Vlada namerava s silo nastopiti proti budimpeštanski stolici, ki noče izročiti vladi davkov. Ministrstvo se ne namerava poslužiti policije, marveč deželne brambe. Deležaj izmed 53 mest 21 ne izroča davkov vladi. Najbrže sklence skupščina budimpeštanskega mestnega zastopa, da se izroče vladi prostovoljno vplačani davki. Temu vzgledu bodo sledila tudi ostala mesta.

Kulturni boj na Francoskem.

Francoska zbornica je sklenila, da prične s podrobno razpravo v zakonskem načrtu ločitve cerkve od države.

Starostno zavarovanje na Francoskem.

Francoska zbornica je odobrila prvi del zakona o starostni preskrbi delavcev, ki določa, da imajo pravico do starostne preskrbe hišni uslužbenci, ki dovrše 60 let. O takem zakonu bo sklepala še v tem zasedanju naša državna zbornica.

Norveški kralj — Hakon VII.

Pred nekaj meseci smo poročali, da je daleč gori na severu država Norveška odstavila svojega kralja. Ko so bila različna pogajanja s Svedsko ostala brez uspeha, treba je bilo iskati drugega kralja. Ponojali so norveško krono na nekaterih mestih, dokler je ni sprejel danski princ, ki si je kot novi norveški kralj nadel ime Hakon VII. Izvolil ga je cel narod in mu določil 700.000 R letne plače, kar princu posebno ugaja. Za svoje geslo si je izbral „Vse za Norveško“. Izvolitev danskega princa za norveškega kralja spominja, da sta bili tesno zvezani Danska in Norveška skozi stoletja. Danski kralji so vladali na Norveškem od l. 1387 do l. 1814, ko je pripadla Norveška Svedski.

Tudi v črni gori — splošna in enaka volivna pravica.

Črnogorski knez Nikola je v zvezi s oklicem, v katerem daje svojemu narodu ustavo, objavil tudi volivni red za bodočo volitve v skupščino. Volivni red temelji na principu splošne, enake in neposredne volivne pravice. Volivno pravico ima vsaki v deželi bivajoči Črnogorec, ki je dovršil 21. leto ter uživa vse državljsanske pravice. Pravice izvoljeni biti pa imajo vsi oni volivci, ki so stari 30 let in plačujejo najmanj 15 kron davka. Voli se osebno in ustmeno.

Sultan zopet v škripcih.

Zadnje dni so evropske velevladi z vso strogostjo nastopile proti sultanu z zahtevami, da uvede potrebne preuredbe na Balkanu. Že cela leta obljubija sultan, da bo ustregel splošni želji in zahtevi — toda, izpolnil se

ni prav ničesar. Baš zato so ga prijelo vele-
vlasti, ki se poslale združene brodeveje pod
poveljstvom avstrijskega admirala proti Cari-
gradu, stolnemu mestu turškemu. Prisiliti
hočejo na ta način lenega vladarja, da na-
pravi red v svoji državi, ali pa naj odleži
žezlo in kruno. Morda pride do zgodovinske
važnih dogodkov. No saj je skrajni čas, da
odklenka gnjili turški vladi v Evropi.

Makedonija postane baje samo- stojna.

Turški vojaški in svečeniški krogi so
jako vznemirjeni na velevladi in jim prav
nič ne zaupajo. Trde namreč, da nameravajo
velevlasti iz makedonskih pokrajin ustano-
viti tako samostojno provincijo, kakršna je
Vzhodna Rumelija. Velevladi nameravajo baje
za enkrat zahtevati v Makedoniji le finančno
nadzorstvo, a čez nekaj časa pa odstranitev
turških čet. V Makedoniji bi ostali le oni
orožniki, ki jim poveljujejo tuji častniki.

Vojska med Rusijo in Turčijo.

Turški vladni krogi so jako vznemir-
jeni, ker se boje vojske z Rusijo. Turški
zastopnik vlade v Tiflisu je namreč poročal,
da zbira Rusija velikanske vojne sile na
Kavkazu pod pretvezo, da hoče zadušiti ne-
mire na Kavkazu. Med vojaškimi krogi so
pa razširjene govorice, da pride na Kavkaz
tudi velik del mandžurske armade, ker hoče
Rusija z vojsko proti Turkom zopet dvig-
niti vojaški ugled ruske armade, ki je trpel
vsled porazov v Mandžuriji. Turčija je že
dala svojemu peterburškemu poslancu po-
trebna navodila.

Še vedno nemiri v Rusiji.

Vsak bi pričakoval, da bodo neprestani
nemiri in upori prenehali sedaj, ko je car
obljubil dati svojim narodom ustavo. Toda
ne: Še vedno prihajajo iz vseh ruskih mest
poročila o novih pobojih, stavkah in raznem
upornem gibanju. Tako poročajo iz Moskve
o novem velikem stavkarskem gibanju. V
mnogih tovarnah so delavci že ustavili delo.
Vršili so se že veliki izgredi. Več tovarn je
popolnoma porušenih. Za dan 4. decembra
se pripravlja zopet splošna železniška stavka.
Znatno pa se je poslabšal položaj v Rusiji,
odkar so se pričeli vojaški upori. O takem
uporu se poroča iz Odese, ki je prepričal
vlado, da se ne more zanesti na vojaštvo.
Tudi iz drugih mest dehajajo vesti o voja-
ških nemirih. V Sevastopolu so se upornim
mornarjem pridružili tudi pristaniški delavci.
Prebivalstvo zapušča mesto. Uporniki so raz-
dajali tudi železnico. Da je položaj v Rusiji
resen, nam svedoči neka brzojavka Viteja,
ki je sklenil mir z Japonsko. V njej pravi
visoki dostojanstvenik, da prekašajo seva-
stopoljski dogodki po svoji resnosti vse do-
sedanje dogodke.

Upor v azijski Rusiji.

Z bivšega bojišča na daljnem vzhodu
so dehajala zadnji čas poročila o raznih ne-
mirih. V Vladivostoku je zažgana vsa kitaj-
ska last in tudi last mnogo drugih inozem-
cev. General Linovič je izgnal hujskače, ki
so došli iz evropske Rusije. Povzročitelje
vladivostoških nemirov bo sodilo vojno so-
dišče.

Beda na Japonskem.

Na Japonskem vlada grozna lakota. Pol
milijona ljudi trpi najhujše lakoto, pol mil-
ijona nesrečnežev pa bo moral umreti vsled
pomanjkanja živil. Ljudstvo krade konje in
jih je; mnogo ljudi je prišlo ob pamet vsled
lakote; stariši prodajajo otroke, da debe nekaj
denarja. — Sedaj vidimo, zakaj se je Japon-
cem tako mudilo s sklepanjem miru in zakaj
so bili pri tem sklepanju tako prijenjivi.
Zmanjkalo jim je sredstev za nadaljevanje
vojske.

LISTEK.

Zaradi pahljače.

(Gabrijela Preissova.)

Večja soba v stanovanju gospoda tovar-
niškega ravnatelja je bila krasno razsvet-
ljena. Gospa je ravno spustila težke zavese
pri oknih, sedla na divan in uprla ponosni
pogled v osemnajstletno edinko Jelico, ki
je stala pred visokim ogledalom. Pomerila
je ravnokar novo krasno obleko vijoličaste
barve in z vidnim zadovoljstvom zrla v
zrcalo. Zraven nje je klečala šivilja in z le-
njej lastno natančnostjo uravnavala gube in
gubice, ki so se pojavile na krilu.

Gospa na divanu je ploskala z rokama
in bila napol v nebesih. Bilo je res nekaj
krasnega, pogledati to sijajno krasoto in
milobo mlade hčerke. Gotova si je bila rav-
nateljeva soproga, da bo njena hčerka na
plesu, ki se ima v kratkem vršiti, najlepše
opravljena. Vse jo bo občudovalo, vse se ji
klanjalo.

Isto je slutila tudi gospica Jelica. Po-
drsula je z nogo, obuto v rumene svilene
čreveljčke po tlaku, kot bi se hotela že za-
vrteti po plesni dvorani, pogledala se krog
sebe, kako ji stoji nova plesna obleka, in
čutila se je vso srečno.

„Še pahljačo, mamica“, dejala je Jelica
z napol prosečim, na pol zapovedujočim
glasom; „da vidim, kako se bo prilegala k
tej obleki.“

Gospa se je požurila k omari, odprla
predal in prinesla hčerki belo pahljačo iz
nojevih peres z dolgo pozlačeno verižico.

Jelica je vzela pahljačo v roko, jo spu-
stila nizdol ob sebi in se pogledala zopet
v zrcalo. Nato jo je razprostrla in jo pri-
bližala obrazu. Prejšnji ljubki nasmehljaj je
hipoma izginil z obraza, čelo se je nugu-
bančilo, začula se je ganljiva tožba:

„Saj sem vedela, da se bela pahljača
nikakor ne bo prilegala k vijoličasti obleki.
Vidite, zdaj mi bo še vso obleko skvarila.“

„O to je malenkost, Jelica, ki je ne
bo nihče opazil“, tolažila je mati razburjeno
hčerko.

„Jaz pa hočem, da je vsa plesna obleka
taka, kot se spodobi. Saj sem že takoj ta-
krat rekla, da pahljača mora biti tudi nova,
ko smo kupile blago za obleko. In vi ste
rekli, da ni potreba nove, zdaj pa vidite,
da je ta kakor stara krpa.“

„Le nikar si zaraditega ne skvarite
dobre volje, gospodična“, pristavila je po-
nižno šivilja.

„A moja Jelica ljubi dovršenost v vsa-
kem oziru“, odvrnila je gospa. ponosna na
to lastnost svoje hčerke. „Zdaj tudi meni
ni ljubo to, toda ne morem pomagati. V H.
(to je bilo ime uro oddaljenega mesta) se
pahljače ne dobo, na Dunaj pisati je pa že
prepozno.“

„Pa bi se lahko brzojavilo“, dejala je
Jelica skoraj jokaje.

„Tudi za to je že prekasno. Ura je pet,
do mesta je eno uro in ob šestih je brzo-
javni urad že zaprt. In s par konji se je
odpeljal oče, z drugim parom pa je šel
hlapec po drva.“

„Torej bom morala ostati doma in niti
enkrat v letu ne bom mogla na ples. Čemu
mi bo zdaj ta obleka, katere sem se tako
veselila?“ Glasen jok je udušil za nekaj
časa Jeličino jadikovanje. „Anka bi morda
pa le še prišla do šestih v H.?“

„Mogoče“, — odgovorila je po kratkem
premisleku gospa, „silno rada bi ti izpolnila
tvojo željo. Poskusive! Napiši hitro brzo-
javko na tvrdko Filer na Dunaju in naroči
kakor želiš, jaz grem med tem hitro poklicat
Anko.“

Gospa je odšla iz sobe, a ko je stopila
na prosto, se je mislila že umakniti nazaj,
kajti brl je zunaj mrzel vihar, ob kakršnem
človek psa nerad zapodi iz hiše. Toda ho-
tela je na vsak način ugoditi želji svoje
edinke.

Jelica je hitela v plesni obleki v svojo
sobo k pisalni mizi in z drhtečo roko na-
pisala s svinčnikom brzojavko, ki se je
glasila:

Tvrčki Filer, Dunaj, Graben 20. Po-
šljite nujno krasno pahljačo rumene barve,
primerno k plesni obleki.“ Pripisala je še
naslov in odhitela zopet v sobo, kjer je bila
med tem ostala sama šivilja.

„Vidite, šivilja, kaka težava je na deželi, če hoče človek kaj naročiti. Nikdar se ne bi marala omožiti na deželo.“

„Imate prav“, pritrčila je šivilja, „v mestu ima človek vse bolj zložno in bolj priročno.“

„In Anke še zdaj ni, moj Bog, to je cela večnost.“ Nato je Jelica odprla vrata in stopila na hodnik, toda ošinila jo je mrzla sapa in v hipu je bila zopet v gorki sobi.

Čez nekaj časa se začujejo zunaj koraki.

„No, hvala Bogu“, vzkliknila je Jelica, ko je zagledala mater in Anko. „Hitro, hitro denar za brzovjavko!“

Gospa ravnateljeva je odprla denarnico in pričela naštevati denar Anki v roko. Imela je slučajno ravno prav drobiža, a zadnja desetica se je zatrknila pod omaro. Jelica je bila kot na iglah. Ko ji je slednjič prinesla šivilja še ono desetico, je stisnila denar in brzovjavko Anki v roko in naročila:

„Teci s to brzovjavko v H. in jo oddaj prej ko mogoče. Če boš zelo tekla po potu, dobiš jutri od mene desetico in kos belega kruha. Take — zdaj pa le hitro.“

Anka je bila desetletna hčerka ne še posebno stare a uboge vdove, ki je stanovala v bornem stanovanju poleg ravnateljeve hiše. Bila je kot za postrežnico pri ravnateljevih in tudi njena hčerka Anka jim je mnogokrat kaj malega pomagala. Ta je bila sicer že precej velika, toda slabotna, in rahlega zdravja. Oblečena je bila v lahno, že precej ponešeno a skrbno zašito obleko. Na nogah je imela pisane nogavice in lesene opanke, ki so bile precej večje kot njene nožice. Samo glavo je imela dobro omotano z gorkim volnenim robcem.

Ko ji je gospica Jelica obljubila desetico in belega kruha, so ji otreške oči zasijale veselja.

(Konec prih.)

Zagodel jim je.

Bilo je tam doli nekje na Dolenjskem. Pri fari je bilo žegnanje. Ker so pa fantje mislili, da se mora cerkveno žegnanje praznovati tudi s plesom, zato so naprosili nekoga gostilničarja — ljudje so o njem govorili, da sta mu tretja in sedma božja zapoved skoraj neznani — da naj prosi pri županstvu dovoljenja. Župan pa dober in vzgleden mož seveda ni dovolil, da bi se s plesom onečeščeval za faro tako velik praznik. In to je jezilo fante, še bolj pa gostilničarja, ker je vedel, da bi lahko zvalil par kronic več iz ljudi. Sklenili so, da se maščujejo nad županom. A kako? Brihtne glavice so je kmalu stubtale. In gostilničar je zaupal skrivnost svoji ženi. A če le ena babnica ve za kakšno stvar, potem kmalu ve za njo ves svet, tako sem slišal večkrat od starih ljudi, a ne vem, če je res ali ne, le to vem, da je kmalu prišla „skrivnost“ tudi županu na ušesa; zvedel je, da mu mislijo ravno za god eno zagosti.

Ljudje so mu svetovali, da naj se jim izogne tisti večer, a župan je bil misli, da bodo potem imeli nanj še večjo piko in korajžo. Sklenil je, da prežene tem tičkom na primeren način enkrat za vselej veselje, kaliti nočni mir. —

Težko pričakovani večer se je približal. Pri klobasarju so se zbirali mačjemuzikarji — pri županu pa je bilo na videz vse t. h. A samo na videz, kajti samo v zadnji sobi je bilo zbranih nekaj moških, ki so se dobro zabavali pri kozarcu vina. Zlasti židane volje so bili oče župan. —

Okrog polnoči je dal Klobasarjev znamenja, da bo treba na „delo“. „Da mi nihče ne šterklja tako, da bi se lahko zbudila cela vas! Ti Grobov, dobro pazi na kravji zvonec, da ti ne zapoje prekmalu. Lepo tiho, prav po mačje se moramo približati, saj bomo napravili mačje muziko! Na koncu hše se

vstopimo v krog in ko bom dal znamenje s tem le rogom — in pri tem je pokazal rogi ki ga je imel navadno kravji pastir — takrat pa začnite. Le glejte, da boste dober pritiskali, saj bodo dali potem oče župan za pijačo!“ in čul se je pritijski smeh.

Kmalu je prišel županov France in spročil, da so muzikontarji že blizu. Možje so se namuznili, pogledali drug drugega in molče odšli v gornje nadstropje. Prišli so ravno prav, da so jih videli, kako so se tibotapsko bližali, prvi Klobasarjev. Vstopili so se v krog in banda se je pričela. Zvončkane piskanje, mijavkanje, človek bi skoraj mislil, da se bliža sočni dan.

Kar naenkrat se je začulo neko piskanje in curek vode je šinil ravno skozi rog — Klobasarjevemu v obraz. Divja kletvina je dala znamenje sosedoma, da sta pograbila vsak škaf vode in muzikontarjem hladila kri. V hipu so pozabili muzikontarji vse „viže“ in odnesli so pete kar najhitreje mogoče. Dobili so pijače in sicer le preveč, saj so bili še od zunaj vsi premočeni. Od županove in sosednih hiš sem pa je odmeval glasen smeh.

Vsa stvar pa je bila tako-le izpeljana. Župan je vedel, da zaprtija pri takih ljudeh ne izda mnogo in zato ni naznanil žandarmeriji. Snel je malo brizgalnico in sklenil je, da jim ohladi na ta način kri. V zgornje nadstropje so nanosili velik čeber vode, vanj postavili brizgalnico. Prinesli so še par škafov. Župan je še naprosil dva svoja prijatelja, da sta mu pomagala hladiti vročekrvneže.

Drugi dan se v vasi ni nič drugega govorilo, kakor o tem, kakšno „pijačo“ je pripravil župan za „muzikontarje“. Da se „muzikontarji“ niso upali drugi dan pokazati, si lahko vsak sam misli.

Razgled po domovini.

Domoljub — tednik. Opozorjemo na uvodni članek, kjer naznanjamo izpremenjeni način izhajanja „Domoljuba“ v prihodnjem letu. Ustreglo se je splošnji želji, naj „Domoljub“ izhaja kot tednik, brez prilog, za 3 krone na leto. Upamo, da bo tako vsem ustrezno.

Premeščeni so č. č. gg. kspelani Martin Pečarič iz Boštanja v Smihel pri Nev. mestu, Frančišek Vidmar iz Smihela v Boštanj, Josip Podlipnik iz Predoselj v Šent Jernej, Frančišek Kimovec z Bleda v Predoslje, Matej Ahačič iz Radeč na Bled, Vincencij Cibašek iz Leskovca v Radeče.

Umeščen je bil na nove ustanovljeno župnijo Bgunje pri Cirknici 1. decembra č. g. Frančišek Dimnik, ki je bil doslej tam za ek. pozita.

„**Naša moč**“ tednik za slovensko delavstvo izide 7. decembra. Delavstvo napreduje po svojih društvih, manjkalo mu je pa glasila, ki bi zastopale njegove koristi. Zato je zahtevalo svoj list in samo zložilo za izdajo in vzdrževanje svojega res potrebne glasila. V naših časih je potrebno, da poznajo vsi stanovi tudi težnje drugih stanov. In zato priporočamo vsem, ki se zanimajo za pereče socialno vprašanje, naj naroče „Našo moč.“ Cena na leto 3 krone. Delav-

stva je povsod dovolj, mož in žena, ki jih zanima socialno vprašanje tudi. In zato upamo, da bo prospevala in se vrlo razvijala „Naša moč.“

Za kaj se vse brigajo liberalni poslanci. Državni poslanec dr. Ferjančič je načelnik justičnega odseka v državnem zboru. K njemu je prišel pred nekaj dnevi načelnik društva za razdružitve katoliškega zakona. To društvo šteje mnogo članov in članic, ki so se ločili v zakon, ker iz raznih vzrokov niso hoteli živeti v zakonu. Načelnik tega društva je prosil dr. Ferjančiča, naj deluje na to, da se bodo uresničile želje ločenih. In dolgi Ferjančič

se je izrazil, da mu je ločitev katoliškega zakona simpatična. Čuden katoličan to. Zakon je zakrament in po nauku katoliške Cerkve nerazdružljiv, in liberalnim poslancom, ki so ob času volitev zelo „katoliški“, je razdruženje simpatično. Da bi vendar naše ljudstvo prišlo enkrat do spoznanja, da nobenemu liberalcu ni nič verovati.

Gorenjske novice.

• **Iz Nevelj pri Kamniku.** Pred dobrim mesecem blagoslovljena je bila v Nevljah pri Kamniku nova šola. Blagoslovil jo je preč. gosp. dekan kamniški Ivan Lavrenčič v navzočnosti preblagor. gospoda c. kr. okr. glavarja, šolske mladine in mnogo drugega ljudstva. Naj prinaša poduk v novi šoli najlepše sadove! Pretečen teden umrl je tukaj 19letni mladenič Franc Kočnik mizarški pomočnik. Imel je jak, lep pogreb. Ker je bil ud Marijine družbe, vdeležila se je njegovega pogreba tukajšnja mladeniška in dekliška Marijina družba. Tudi mnogo drugega ljudstva je bilo pri pogrebu. Kot članu društva rokodelskih pomočnikov v Ljubljani, prišlo mu je zadnje čast skazat 11 društvnikov imenovanega društva z zastavo. Ti so mu v družbi z mekinjskimi pevci zapeli v slovo 3 ganljive žalostinke. Ranjki je bil blag, vsestransko pošten in zato splošno priljubljen. N. p. v m.

• **Iz Oselice.** Občina Oselica obstoječa iz 3 celih župnij, prede prav slabo. C. k. okrajni šolski svet hoče po sili zidati eno prav nepotrebno šolsko palačo. Občina ima dolga dosti in stroškov še več, dohodkov pa nič, ker vse sili na tuje. In ko išče občinski odbor dohodkov v tem, da je naložil na opojne pijače in meso „majčkino“ na klado. Nekaj bo, če bo potrjeno. Še bolje bi bilo naložiti naklado žganjekuharjem, ki brez pravice prodajajo žganje otrokom komaj šole odrastlim in tudi starim, da se potem po cerkvah prav nerodno pri božji službi vedejo. Takih je več in lahko rečem veliko — ki zastrupljajo še ob nedeljah ljudi s svojim fabrikatom, več potočijo kot tisti, ki imajo „patent“. Ali je kakšna oblast, ki bi to zabranila in tudi nadzorovala policijske ure po gostilnah, kjer se brez potrebe zapravlja cele noči? En glažek marsikateremu nadzorniku zapre — oko. Licence čez uro bi tudi veliko nesle in še za ples — to bi bil dohodek za „kumerno“ občinsko kaso.

• **Iz Smlednika.** V nedeljo dne 12. t. m. smo imeli prav lep pogreb umrlega Janeza Pitača, nad 30 letnega tovarniškega delavca v papirnici v Medvodah, doma iz Verja. Pokojni je bil jako priljubljen mož,

in zvesti naročnik „Domoljuba“. To se je tudi pokazalo pri pogrebu. Ranjki je bil tudi član „Kat. del. društva“ v Preski. Gospodu župniku se pa najlepši zahvaljujemo za prelep nagrobni govor. Nesrečna smrt je zadela tovarniškega poslovodjo, Franceta Kos, pri tovarni v Goričah 12. m. m. Pedel je tako nesrečno pod mostovž v vodo, da ni bilo rešitve zanj. Našli so ga takoj spodaj tovarne mrtvega. Pokojni je bil dober mož kakor tudi njegova žena, ki je bila lansko leto kumica zastavi kat. del. društva. Imel je 14. m. m. tudi prav pogreb v Preski. Udeležili so se ga delavci z društveno zastavo. Tudi g. ravnatelj in g. računovodja sta se udeležila pogreba. Večna luč naj mu sveti.

• **Iz Predoselj.** Zastopništvo vzajemne zavarovalnice v Ljubljani za ondotno župnijo, je prevzel tamošnji organist Al. Oven. Kdor želi na novo pristopiti, ali kaj spremeniti, mu bode rad s prijaznostjo postregel.

• **Starološki dekan** so 24. okt. v Pevnem pri Sv. Uršuli maševali in pe maši v Moškriču novo kapelico slovesno blagoslovili. V Moškriču so samo trije kmetje in eden kajžar in so tako dva kmeta in tisti kajžar napravili lepo kapelco, ki jo je zidal Janez Berčič iz Binkla in je tudi prav lepo naredil. Soha pa je delo A. Puca iz Škojeloče, soha je lepo delo in je stalo 200 kron. S tem je popravljena notica v zvezi s „Domoljubu“.

• **Obletnica.** Eno leto je minilo 21. novembra, odkar se je zgodila strašna nesreča v predoru na Hrušici, ki je zahtevala 16 človeških žrtev. V žalosten spomin nesrečnega dneva je imelo delavstvo na Hrušici 21. novembra prosto. Na kraju, kjer se je zgodila nesreča, so gorele luči celi dan in celo noč. Isti dan je bilo za ponesrečence mrtvaško opravilo, katerega so se delavci obilno udeležili. V nedeljo dne 26. novembra so pa odkrili na pokopališču v pričo uradnikov podjetništva in delavcev spomenik nesrečnim žrtvam.

• **Kranjska industrijska družba** je zvišala svoj delniški kapital za 4 milijone kron. Za leto 1904/05 dobe delničarji 10 % dividende. Novih delnic je vzel samo baron Born 230 v znesku 2 300 000 K. Po 10 odstotkov bo torej vlekel ta berlinski baron na leto 230.000 K čistega dohodka — brez dela.

• **Javen shod** je imelo strokovno društvo na Jesenicah dne 25. novembra. Udeležba delavcev je bila velikanska. Govoril je A. Moškerc o splošni in enaki volivni pravici. V torek 28. novembra pa so imeli delavci delavski praznik. Ogromno število delavcev je prikorakalo v mirnem obhodu pred županstvo na Jesenice in na Koroško Belo, da je izrazilo svoje zahteve po splošni in enaki v volivni pravici.

• **Predstavo z godbo in petjem** priredi katoliško delavsko društvo na Savi pri Jesenicah v petek 8 decembra na praznik Brezmažežnega Spočetja. Vprizorila se bode igra „Don Manuel al Ave Maria“. Začetek točno ob 1/2 8 uri. Vstopnina: sedeži po 80 in 60 vinarjev, stojišča po 30 vinarjev.

Dolenjske novice.

Iz ribniške zemlje.

† **Krošnjarske doklade odpravljene.** Dr. Šusteršič je poročal o svojem predlogu glede pobiranja deželnih in drugih doklad krošnjarske pridobnine. Vse točke njegovega predloga je finančni odsek soglasno odobril. Po tem predlogu se deželna naklada od krošnjarske pridobnine ne sme več pobirati. Od leta 1903 naprej vplačane naklade mora deželni odbor krošnjarjem povrniti in končno mora deželni odbor čim preje staviti deželnemu zboru primerne predloge, da se tudi občinske in podobne doklade od krošnjarjev ne bodo več pobirale. — Vsled tega bo tudi „novičar“ po novem letu prihajal s svojo krošnjo vsak teden in bo svoje robe zdatno pocenil.

† **Velika krivica odpravljena.** Občinske doklade od krošnjarske pridobnine so se pobirale od celega kočevskega okraja le v prid kočevskega mesta. Sedaj je pa vendar finančno ministerstvo ukazalo, da gre ta pridobnina v blagajno one občine, v kateri ima krošnjar svoje domovanje. Po dosedanem nepravilnem postopanju finančne oblasti so bile odškodovane vse druge občine, kjer bivajo krošnjarji. To naj zdaj zahtevajo, da naj jim bogata mestna občina kočevska povrne, kar jim je pobrala po krivici.

† **Barka na prodaj.** Deželni zbor je devolil preložitve okrajne ceste od Četeža do Lipe v struški dolini, ker je bila dosedajna dostikrat globoko pod vodo. Zdaj se bo lahko dobila za nizke ceno struška barka, če jo res imajo, ker je ne bodo več rabili, ker pojde nova cesta po višjem svetu.

† **Ta je pametna!** Razdelitev velike gregorske občine v dve se je pričela v deželni zbornici. Znano je, da le navadno župnija drži skupaj in se ljudje domače župnije najbolj poznajo in najrajši imajo. Občina med dve ali več župnij razdeljena ni nikdar edina. Zato bi bilo prav, da se vse vasi gregorske občine, ki spadajo v župnijo Lašče, združijo v novo občino, bo vsaj enkrat konec vednega ruvanja ob volitvah in ob sestavi proračuna. Oboji se bodo radi ločili in obema občinama bo v korist in oba

župana skup bodeta imela samo polovico tega dela in potov, kakor ga ima zdaj en sam. —

† **Bojazen so imeli** nekaterniki, da bo konsum v Laščah pešati začel, odkar se je poslovil dosedajni upravnik. Pa se strah ni opravičil, temveč govori se, da je zdaj konsum še le prav dušek dobil.

† **Blagoslov nove šole.** 4. nov. blagoslovil je ribniški dekan povečano in v štirirazrednico povišano ljudsko šolo v So dražici. Navzoča je bila dol od c. kr. okr. glavarja vsakovrstna šolska in občinska oblast. Prav lep govor govoril je gospod dekan starišem in otrokom. Tudi drugi gospodje so poprijemali besedo in izražali veselje nad dovršenim lepim delom in delili priznanje na vse prizadete strani. Dal še Bog svoj obilni blagoslov!

† **Nesrečna smrt na tujem.** V Hibnigu, v Ameriki je padel pod zemljo na delavca Luke Kljuna iz Nemške vasi pri Ribnici težek hloď in ga na mestu usmrtil.

† **4. januarija 1906** se bomo ruknili za svojega poslanca Pakiževega namestnika. Mi Domoljubovci bomo volili dvornega svetnika Franceta Šukljeta, ki nas že zdavno v državnem zboru krepko zastopa. Njemu se vsaka, katere se loti, sporese. Ima pa tudi nakaj v glavi, dober jezik, v roki pa uspičeno pero, veljavo pa povsod, kjer se prikaže. Kdor ga še ne pozna in bi ga rad videl, naj pride v nedeljo 17. decembra t. l. popoldne v Ribnico, ondi bo videl Šukljeta in Šusteršiča, no pa ne samo videl, ampak tudi slišal.

† **Iz Lašič.** Dne 12. novembra je umrl na Puščah Štefan Ivanc, posestnik in večletni odbornik v občini Lužarje. Pokojnik je bil izredno dobrega srca, katoliškega prepričanja, vrl ud vseh naših društev v Laščah. Kako priljubljen je bil pri svojih občanih, pokazal je njegov pogreb dne 14. novembra. Vdeležilo se je mnogo ljudstva, in občinski odborniki so nesli njegove krsto, nekateri pa svetili z gorečimi svečami. Katoliško slovensko izobr. društvo ga je spremilo z vencem na čelu. Naj v miru počiva blagi mož.

Z litijskega okraja.

† **Litija.** Oddala se v najem znana „gostilna na pešti.“ V najem jo je oddal lastnik g. Viktor pl. Wur. bach. — V ljubljanski stolnici se je poročil prvoboritej kat. narodne stranke g. Oroslav Bric z gospico Marijo roj. Gimpel. Poročal ju je g. stolni vikarij Jos. Potokar. Srečnima poročencema naše iskrene čestitke. — Mesto rajnega cerkvenega ključarja Antona Koprivnikarja, je postal ključar litijske podružnice g. Janez Bric. — Živega srajaka je pred nedavnim časom vjel posestnik Kajetan Lindtner iz

Litije. — V Gradcu pri Litiji je v gostilni pri železniškem ovinku proti Hotiču nekdo ukradel pod streho skrinjico, v kateri je bilo 800 kron denarja, hranilna knjižica in več dragocenostij. Zdolaj v gostilni so veselo plesali, zgoraj je pa tat odplesal z denarjem. — Deželni zbor je na predlog našega poslanca Franceta Povšeta dovolil, da se preloži deželna cesta med Litijo in Šmartnim. Stroški so proračunjeni na 24 000 kron. Polovico stroškov prevzame dežela, polovico pa litijski okrajni cestni odbor. — Sava je v zadnjem času od Litije proti Bregu poplavela travnike in polje. —

† **Šmartno pri Litiji.** Na starost je postala nepoštena Marija Levec, rojena na Ustju 1840. leta, ki je v Ljubljani razne stranke egoljufala za hranilne knjižice. Zaprli so je v Ljubljani. — Gostilno pri „Wakoniku“ je prevzel za pobeglim Dolinškom g. Brajer. — Nesrečen konec je imelo srečno ženitovanje vdove Marije Okoren. Vdova se je poročila 19. novembra. Potem se pili na Ustju v gostilni, kjer so se vdevini sinovi stekli s svatom Andrejem Ruperjem in ga ranili z nožem. Brata Okorn pa sta razbila s kamenjem več šip. Orožniki so naredili svatovskemu boju konec in jih odvedli v zapor. — 19. novembra se je v jablaviški cerkvi poročil predsednik strokovnega društva predilničnih delavcev litijske tovarne g. Ivan Ablauf z Marijo Vidic. Izobraženemu in odločnemu voditelju mladega krščansko-socialnega gibanja želimo vso srečo še mnogo let! —

Dne 24. novembra ob 11 zvečer je umrl č. g. bivši primskovski župnik Ivan Golob. Pred par mesci se je vsled hude in neozdravljive bolezni odpovedal primskovski župniji in se naselil poleg šmartniške cerkve v pokoj. Na jeziku mu je rastle izrastek, da ni mogel družega živati kot tekoče stvari. V terek je še zadnjikrat opravil daritev sv. maše; potem pa je oslabil, da je moral v posteljo in v petek ga je Bog rešil zemeljskih bolečin, da je mirno v Gospodu zaspal. Pokojnik je bil rojen v Tunjicah dne 19. dec. 1851. in bil v mašnika posvečen dne 27. junija 1876. leta. Kot kaplan je služboval v Dolh pri Litiji, v Mokronogu in v Črnomlju. Pred 14 leti je prišel na težavno Primskovo, kjer je deloval vneto v cerkvi, zlasti si je pa v šoli kot zasilni učitelj pridobil velikih zaslug. Bil je povsod in pri vseh priljubljen vsled prijaznosti svoje, dobrega srca in miro-ljubnega postopanja. To priljubljenost je pričal v ponedeljek tudi veličasten pogreb. 19 duhovnih sobratov se je zbralo okrog njegove krste, ljudstva pa bile polna prostrana šmartniška cerkev, domačega in iz okolice in iz Primskovega, bedisi priprostega kakor tudi izobraženega. V uro trajajočem in v srce segajočem govoru se je poslovil od njega

č. g. dekan Anton Zlogar. Ljubezen in udanost primskovških faranov pa je pričal pretresljiv jok v cerkvi in na grobu. Cerkev pevski zbor mu je v slovo pod vodstvom g. organista F. Lokana zapel tri žalostinke na domu, v cerkvi in na grobu. Blaga duša naj počiva po težki bolezni v miru!

Javorje. Na vernih duš dan popoldne so položili v naročje matere zemlje 81letnega starčka, očeta endotnega župnika g. Fr. Ladofa g. Jakob Indofa. Bil je veteran staroga generala Radeckega in se je pod njegovim poveljstvom boril na Laškem pred polstoletja. Pozneje je bil uslužben pri železnici, kjer je bil tako skrben in dober gospodar, da je spravil vse svoje otroke h kruhu. Dne od teh sta duhovnika, domači g. župnik in g. pater Henrik, ki je frančiškan na Laškem. Blagemu in tibemu starčku želimo večni mir in pokoj!

Radeče. Težko je bilo za nas slovo. V kratkem času morali smo se posloviti kar od dveh gg. duhovnikov. Zapustil nas je č. g. kaplan Matej Ahačič, ki je vneto in goreče deloval v naši težavni župniji. In v pokoj je stopil naš č. g. župnik Janez Zgorjan. — Graščak g. Gutmansthal je podaril deželnemu muzeju v Ljubljani veliko sliko zamorke, katero je naslikal rajni slikar Ažbe v Monakovem.

Prežganje. Naša šola je kaj nesrečna. Simkaj za kazen pošiljajo razne učitelje in učiteljice, da so potem v šoli neznosne razmere. Tako je tudi prišla kot učiteljica Ljubljancanka Jakulin. V mladostni lahkomišelnosti je iskala družine in jo je našla pri šmartniškem pevskem društvu „Zvon.“ Tam je pa tudi našla svojega „ženina“ Franceta Bezljaja, ki je bil nekdanj usnjarski pomočnik, sedaj pa pisar v Litiji. To razmerje je veliko pohujšanje vzbujalo pri nas, zlasti ker je Bezljaj semkaj zahajal in cele dneve in noči ostajal. Sedaj je prišel škandal na dan v svoji grdobiji. Jakulin je rodila mrtvo-rojeno dete in izgubila službo. A tudi to je ni izpametovalo. Kot pristna „frajla“, se je preselila v Šmartno k svojemu „ženinu“ in hotela nadaljevati svoje vzorno deviško življenje take, da ju je moralo županstvo razgnati. To je žalostna slika čudnih razmer tam, kjer ni vere in ni življenja po veri. — Na Prežganje pa je prišla gospodična Antonija Kaduse, doslej otroška vrtnarica v Spodnji Šiški. Gospodična kaže veselje in vneto do šole in vzorno življenje.

Polšnik. Vsled neprestanega dežja se je razmočil hrib nad cesto, ki pelje v Št. Jurij in zemlja se je vsedla in zasula to cesto. Sploh dela neprestan dež silno veliko škodo.

Zgorje ob Savi. Poročali smo že svoj čas o uboju Benjamina Dettela, ki je bil rudniški uradnik in zavratno umorjen

26. avg. Ko so našli v bližini umorjenega krvav rudarski cepin s št. 481, se je osumilo 29 let starega rudarja Martina Raka, kateremu je bil v porabo izročen ta cepin. V preiskavi je odločno vse Rak tajil in malo da ga niso že izpustili. Sedaj se je pa udal in opisal dogodek sledeče: Dotično jutro (26. avg) je šel k rovu pogledat, če je zanj kaj drv pripravljenih in ker jih ni našel šel je proti šupi. Tam je našel kramp in po številki videl, da je njegov. Sklenil je iti domov, a se spomni, naj bi šel uradnika prosit, naj mu podpiše knjžico, da sme vzeti nanjo 10 kil moke pri konsumu. Res je kmalu srečal Dettle, ga prosil, a ga ta ni uslišal, češ, da je že preveč prejel. Da še celo pokleknil je predenj, a bilo je vse zastonj. Sedaj mu šine obupna misel, skoči za Dettle in ga pobije s cepinom. 20. nov. je bil sojen pred ljubljanskimi porotniki in obsojen na 4 leta težke ječe, katero je precej nastopil. Med obravnavo je ves čas jokal in jokaje se je od njega poslovila njegova žena s triletno hčerko.

Primskovo. Čuden slučaj. Naslednik umrlega našega župnika č. g. Plešič se je hotel udeležiti v Šmartnem pogreba svojega prednika. A tudi njemu umrje v soboto njegova mati in tako je moral mesto na pogreb v Šmartno na žalostni pogreb domu na Gorenjsko.

Belokranjske novice.

† **Popravek** k zadnjemu „Domoljubu“: Ni res, da je na Radovici izmed štirih kandidatov za županov stolec „baje izvoljen Matija Cesar“, pač pa je res, da je izvoljen g. Marko Petric iz Bojanje vasi. Od tod sedaj nova pesem: „Bojančanu se pa ne damo, raje gremo v črno jamo“. No, nas bode že enkrat še pamet srečala, pamet! Značajno pač ni, da se vedno prej čez enega zabavlja in govori, da ni za nič — potem ga pa hočeje ravno isti voliti za župana. To treba premisliti — pa ne bo treba iti v jamo.

† **Okrajna cesta Črnomelj-Metlika** je sprejeta med deželne ceste.

† **Častitamo!** C. kr. orožni postajevođa g. Alojzij Burja na Suhoru je postal utularni stražmojster!

† **Davica in gute** se se pokazale v metliškem okolišu.

† **Tatvina.** V Metliki je v župni cerkvi pokradel neki dozdej neznan tat denar iz cerkvenih nabiralnikov. Da je odprl s ključi, tretjega je s silo odtrgal.

† **Semiški g. dekan** so bili operirani in se sedaj v Leonnumu v Ljubljani. Bog daj kmalu zdravje!

† **Vsa Belokrajina** je v vodi in megli, ker vedno dežuje.

† **Vedno izseljevanje.** Mlado in staro, vse gre v Ameriko. Iz metliške

in suberske župnije je ta teden odšlo zopet do 50 ljudi za kruhom čez morje; doma pa manjka ljudi in zemlja stoji neobdelana — plug pa rjavi. Kdo bo pomagal?!

† **Starološke občinske volitve** ne dajo miru še sedaj pomožnemu učiteljčku Božiču in lepemu Petričku. Pomagata si zato s tem, kar sploh znata, da namreč ne polivata svoje gnojnice v 250. in 267. številki. „Naroda“ na žive, ampak blatita podlo tudi ptve. Skoda časa, da bi zavračali njune laži, le nekatera vprašanja stavimo!

† **O preiskavah** govori Petriček. Nam je to prav, zato vprašamo: radi česa je pa bila v preiskavi njegova boljša polovica in kakšen je bil konec te preiskave? O ta dva meseca! „Narod“ bode silno rad to „storijo“ natisnil, in gotovo tudi to, po čem so potni listi v Ameriko, ako se mu sporoči. Hvaležen bode svojemu vrednemu kompanjonu pa tudi učiteljček, ako da v „Narod“, zakaj je bil obsojen novembra v Črnomlju. Pometajte revčki pred svojim pragom, smeti je cele kupe!

† **Celo c. kr. orožništvo** napadeta žalostna junaka s tem, da pišeta, da „je hotelo ono dokazati, da je kaplan nedolžen“. Zahtevamo odločno, da se radi tega sumničenja obema od strani orožniških oblastij usta za vselej zamašijo.

Z dolenske šentviške planjave.

† **Moška je ta.** Domoljub vsak teden! Saj smo se doslej tako večkrat zmetili, da smo en teden prehitro prišli po težko pričakovanega Domoljuba v „društvo“, sedaj se vsaj metili več ne bomo. Torej g. urednik, le korajžo. Št. Vid ostane zvest!

† **Mohorjani, ali ste videli.** Kaj zna Št. Vid, če hoče? Le pogledjte v imenik udov, če jih boste na kmetih kje toliko našli! Izmed vseh fara na Kranjskem nas posekate same frančiškanska in šempeterska v Ljubljani. Blizu pol tiseča nas je! Pa naj še kdo reče, da smo nazadnjaki!

† **Še bolj moška bo** za nas Šentvidce ta, če bo Domoljub prinesel večkrat tudi kako novico iz našega kraja. Saj se vendar včasih tudi pri nas kaj zgodi, kar bi radi slišali naši znanci in prijatelji po Dolenskem. Ali ne zna nihče pisati? Nič bat', Domoljub je prijazen in pohleven, ne gleda na Bog ve kako lepo obliko. No, slišimo, da je nekdo že obljubil, da bo večkrat katero spustil od nas v svet same — mož beseda!

† **Najbolj moška bo pa ta,** če bo Domoljub v prihodnje dobil pri nas še veliko več naročnikov. Sedaj ga hodi sicer že nekaj čez 100 izvodov v naše fare, a to je za Šent Vid očevidno premalo. Bral bi ga vsak rad bral, ampak — i, ne, tri krence se bodo že vtrpele ob novem letu, pa bo

zanje potem vsak teden kaj veselja in poduka. Pokažimo svetu, da je tudi v tej stvari iz Šent Vida — dosti prida!

† **Pa še katero žalostno povedimo,** da nam ne bode drugi preveč nevoščljivi! Mnogo žalosti nam je prizadejalo zadnje neugodne vreme. Snega je bilo tudi pri nas silno veliko, po hribih je zapal en meter visoko, a tudi po nižavah ne veliko manj. Sedaj je že ves šel. Naj gre, saj škoče je naredil zadosti, da ga bodo gozdi in vrtovi nekaj časa pammili.

† **Deset parov konj** so vpregli v odrivačo snega, s katere so delali gaz po veliki cesti od Višnje gore do Podgabra, pa je še presneto trda šla. Malo dnij pozneje, pa je ravno ta cesta na nekaterih krajih stala čisto pod vodo. Še sedaj se ob obeh straneh razprostirajo obširna jezera. Prebivalci Doba, Beča in Rdečega Kala pa občujejo med seboj že dober teden le po plavih.

† **Žalostni smo Šent Vidovi** tudi za našim gospodom Antonom, ki so nam jih pred nekterim tedni vzeli in povišali za župnega upravitelja na visoko Primskovo. Neumorno, a tiho so več kot pet let delovali med nami, tiho so tudi odšli, a seboj so vzeli hvaležnost premnogih src. Bog jim daj veliko veselja in zadovoljnosti na njihovem novem mestu, nam pa kaj kmalu vrednega naslednika.

† **Gabrovci tudi žalujejo** za svojim duhovnikom. Ravno na zimo so ostali brez njega. Bo pač malo daleč k maši v Št. Vid, toda za nekaj časa ne bo drugače; morda se jih na pomlad spomni kak gospod, da jim pride opravljat službo božjo.

† **Po sedem duhovnikov** je bilo včasih v šentviški fari, in pred kratkim jih je bilo še šest, a sedaj so samo trije. Malo trda jim bo predla, če ne bo kmalu kake pomoči.

† **Oče Abraham** je hodil zadnje dni tu okoli Dne 13. t. m. zjutraj so ga zagledali milostni g. opa v Zatičini. Bili so namreč ta dan ravno 50 let stari. Abraham jih je bil vesel, ker so te dni posebno veliko molili — imeli so namreč v samostanu duhovne vaje. Zato vemo, da jim je natihoma sicer, a z odkritosrčnim veseljem prinesel premogo srčnih voščil in klincev: „Na mnoga leta!“

Iz raznih krajev Dolenske.

— **Šmarije.** Medalje bo dobilo naše slavno šolsko vodstvo, ker je najbolj praktično rešilo vprašanje o draginski dokladi. Kako? Silno draga so pri nas drva, šolski vrt jih je pa imel veliko y podobi svoje ograje. Kaj bo delala ograja pri vrtu, saj plevela imajo vsi zadosti, nihče se ne bo pregrešil nad njim, drv pa vsem manjka. Torej doli z ograjo! v peč ž njol! Prav praktično, samo če je dopustno?! — Vedo iz

tukajšnjega vodovoda so dovolili tudi postaji Šmarije-Sap, kjer je doslej manjkalo dobre pitne vode. Prav tako! Na nekaj so pa le še pozabili. Skleniti bi morali tudi, da se vsaj polovico ljudij in živine ob suši pošlje — na vakance. — Na shedu zaupnikov nas je bilo prav lepo število; še lepše pa je, da smo se vsi vrnili s shodom in vodstvom stranke popolnoma zadovoljni.

V Št. Lovrencu ob Temenci so izgubili svojega dosedanega dušnega pastija Jožefa Žagarja, ki so se preselili v Peče; tem petom se č. gospodu še enkrat zahvaljujejo za uspešno delovanje v St. Lovrencu. Na njegovo mesto je prišel iz Srednje vasi v Behinju vrli gospod Anton Oblak, kateremu želimo veliko blagoslova božjega v novem vinogradu Gospodovem!

Notranjske novice.

— **Suh malen in žaga** delata prav dobre na Blakah. To dobroto sebi in drugim je napravil Franc Lenarčič. Bog daj srečo!

— „**Notranjec**“ je s klerikalci zadovoljen! Zastoj iščemo tedaj, da bi se mu dostojno zahvaliti, kajti mi nismo nikdar tega pričakovali. Očem nismo mogli verjeti, ko smo brali v 23. št. tole laskavo pohvalo: Začela se je (v deželnem zboru) doba naglega dela, ki ga tudi klerikalci krepko podpirajo. Kolika sreča! Srce se nam širi, kri se urneje pretaka po naših žilah, pokoncu nosimo glavo in samozavestno gledamo v svet, saj nas je pohvalil „Notranjec“, ki ima za ata velezgovernega postojaskega Arkota, za mamo veleučenelega Maxa Schäbra, za otroke pa nekaj študentov in precej neplačujočih naročnikov. Tak list torej, ki je prava krona lepe naše slovenske domovine; list, ki s svojimi jasnimi načeli zastopa kar par sto ljubeznjivih Slovencev in Slovenk, ta nas pohvali! Kakor je Maxo Schäber do kože premočen, če gre v hudi plohi brez marele agitirat za „Notranjca“, tako sme mi do dna srca ginjeni, ko beremo tako pohvalo. — Toda, če „Notranjec“ še ni povedal, vemo, da enkrat bo, da klerikalec ne pozna hvaležnosti. Žal nam je, da se moremo razkrinkati, toda slaba klerikalna lastnost nas sili, da povemo:

— **Mi pa z „Notranjcem“ nismo zadovoljni.** Čudilo se bo naših 21.000 naročnikov, toda pogledjmo.

— **Obstrukcija**, ta beseda je sedaj „Notranjcu“ tako navadna, da če Arkotov pes zalaja, pa že mislijo, da je obstrukcija. O tem se lahko prepričaš, če bereš 23. „No-

tranjčevo“ številko. Toda kaka farbarija je te za tiste bravce, ki berejo, ne da bi mislili. Zakaj se je pa začela obstrukcija? Zato, ker liberalni poslanci niso bili za splošno in enako volilno pravico. Kakor hitro so pa liberalci zanjo glasovali, tako hitro je ona nehala. Kdo je torej kriv obstrukcije? Ali menite, da se bodo naši poslanci udali nagajivosti liberalnih nerazsodnežev, katerim se gre samo za svoje sedeže v zboru? Pogledjte, vsa Avstrija je danes zato, za kar ste vi morali biti šele prisiljeni po obstrukciji. Priprosto ljudstvo se zbira v mogočne čete, da demonstrira za splošno volilno pravico, visoko-učeni liberalni poslanci se pa tri leta upirajo in šele obstrukcija jih vzdigne s stolov, da neradi glasujejo zanjo. Hvaležni torej bodite obstrukciji, ker ona nam je vsaj nekoliko razbistrila razum! Ali moremo biti zadovoljni z „Notranjcem“ ki se takrat kadar sapo lovi, prijema za bilko obstrukcije?

— Boj za slovenski zapisnik.

Naša stranka je zahtevala, naj bo Slovenec gospodar na svojih tleh, zato je zahtevala slovenski zapisnik sej. Prišlo je do glasovanja. Nemci so seveda hudo oporekali, potem se pa odstranili iz zbornice. Zakaj pa ne poveš, ljubi „Notranjec“, da tvojega ata, posl. Arkota tudi takrat ni bilo v zbornici? Ali te je sram, ali se pa bojš ljudi? Ja, sram te mora biti povedati, da mož tvoje stranke beži takrat, kadar bi moral dati glas zato, da bi se javno pokazalo, kdo je gospodar na Kranjskem. Bati se znošaš, da bi izgubil še tistih par naročnikov, če bi jim povedal, da je tvoj Franc Arko odtegnil svoj glas slovenskemu zapisniku. Toda „Notranjec“ tega ne pove. Ali moremo biti zadovoljni s takim listem?

— **Gledališče.** Naši poslanci so glasovali zoper podporo vsakemu gledališču, in to jim „Notranjec“ očita; liberalci so pa z Nemci vred glasovali za podporo. Kdo je delal prav? Kaj ima naš kmet od gledališča? Kolikokrat pa gre notri? Ali ni večina naših ljudi, ki še ne vedo, kje gledališče stoji? In vendar naj bi ga podpiral? Ali ni bolj prava misel ta: Kdor gledališče potrebuje, ta naj ga plačuje; kdor hodi notri, ta naj plača! „Notranjcu“ in liberalcem seveda to ne gre v glavo. — Ali moremo biti zadovoljni s takim listom?

— **Poročanje.** Ko poroča „Notranjec“ o predlogih v deželnem zboru, beremo vedno le imena liberalnih poslancev, če pa ime kakega našega poslanca, brž mu da vsaj majhno brco. Ne, mi si iz tega ničesar ne storimo. Toda, smešno se nam zdi, da si upa svojim bravcem tako farbarsko poročati. Zlasti smešno se nam pa zdi, če hoče „Notranjec“, tu pa kar pri svojih

začni in pri črki **A** boš lahko dolgo premišljal „njegovo govorenje“. Ali moremo biti z „Notranjcem“? — Sedaj napoveduje, da bo postal tednik in pravi, da bo samostojno glasilo? Če bo „Notranjec“ tako malo samostojno glasilo, kakor je bil v preteklem letu, potem bo pač malo samostojnosti. On podpira trblo liberalno stranko, katera drugod propada, vzdrževala naj bi se pa vsaj na Notranjskem. Podpira torej! Tisti pa, ki te podpira, ta pa ni samostojen! „Notranjec“ je napuhljen babač, zato pa ž njim nismo zadovoljni.

— **Važna novica.** Bivši c. kr. okrajni tajnik v Pestojni Anton Drogenik je stal 30. nov. pred porotniki. Sam je priznal odkrito, da je poveril v skupni svoti 2372 K sebi izročene denarja, toda bil je oproščen. Nato mi ne smemo nič reči. Toda prepričani smo, da bi bil pa tisti občutno kaznovan, kateri bi Drogeniku očital, da je uradno poveril.

Iz Starega trga pri Ložu.

— **Kaj takega pa še ne,** kakor letošnja jesen — tako tarna staro in mlado je pa tudi res žalostno letos pri nas. Snega smo imeli na vse zgedaj nad meter debelo. Koliko škode je napravil samo pri sadnem drevju! Za snegom je prišla velika voda, kakoršne v dolini že 7 let ni bilo. Nova škoda na polju! Vsled neprestano slabega vremena in nikakega rednega zaslužka, nastila malo ali nič, skuba zunaj, drva v gozdu... Res žalostno Bog nam ne pripusti več takih jesenskih dnij!

— **Nekaj nam je ostalo v želodcu** iz zadnjih dni meseca oktobra. Na sneg katerega je bilo sicer več nego se spodobi za oktobrove dni, smo pozabili. A pozabiti ne moremo, kako malo previdno in malo razumno se je pri nas poskrbilo za prometne zveze omenjene dni. Vsak, kdor je že kdaj bil v ležki dolini, vé, da je glavna prometna zveza za ta kraj, cesta od Rakeke proti Staremu trgu. Nato pa so bili menda do cela pozabiti gospodje, katerih skrb mora biti, da se v slučaju zaprek kakor hitro mogoča izroči prometu glavna zveza. Pozabili so bili menda — ali pa je bilo kaj drugega še bolj graje vrednega — sicer bi se ne bili spravili najprvo nad cesto, držečo proti Prezidu, ampak na ono proti Bloški Polici. Bo li mogla iti pešta v Prezid ako je ne dobimo v Stari trg iz Rakeke, kakor se dogajalo 3 dni v onem snegu? Torej le nikar konja brzdati pri repu, pa ne bo treba slišati opravičenega godrnjanja, kakršno smo čuli letos.

— **Dné 5. nov. je predaval** v izobraževalnem društvu predsednik francoski revoluciji. Prišel se je v društvu teoretično-praktičen pouk v petju. Tako

imajo člani priliko, da se vsaj nekoliko seznanijo z notami in drugimi za petje potrebnimi pravili.

— **Medveda je ustrelil** dné 10. novembra tukajšnji č. g. župni upravitelj v gozdu nad Panamj. Kosmatinec je tehtal blizu do tri cente. Potikata se v bližini še dva druga in en volk.

Drobtine.

— **Koledar za kmetovalce 1906.** Dobili smo novo potrebno gospodarsko knjigo. Tvrška I. Bonač v Ljubljani je izdala jako pripravno ročno knjižico „Koledar za kmetovalce“, katero je strokovno sestavil g. mlekar nadzornik J. Legvart. Vsi drugi narodi že imajo take žepne kmetijske zapisnike, le slov. narod je bil izjema. Naprednejši posestniki se se posluževali nemških koledarjev, kateri so ne le jako dragi, ampak tudi zelo pomanjkljivi in ne za naše razmere pisani. Naš koledar je pa izborno sestavljen, tako, da bode vsakemu vzoren svetovalec v vseh gospodarskih zadevah. Vsebina je: Koledar za l. 1906. poštne določbe, živinoreja, mlekarstvo, vino-reja, kletarstvo, sadjereja, živinozdravilstvo, različne za kmetijstvo važne postave, različne tabele za merjenje lesa poseben zapisnik za knjigovodstvo in vpisovanje delavcev, zapisnik za beležke itd. Knjižica je jako okusna in pripravna v močno črno platno vezana. Upamo, da bode ta knjižica veliko pripomogla v povzdigo našega slov. kmetijstva in jo vsakomur toplo priporočamo. Cena koledarju je samo K 1.80, s pošto 2 kroni in opozarjamo na današnji inserat.

Zelodec prebavlja in čisti.

Da pa zamore zadostiti obema svojima nalogama, ga ne smemo niti v enem niti v drugem oziru preveč napenjati, temveč skrbeti, da se mu to dvojno delo kolikor možno olajša. Izvrstno sredstvo v ta namen je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega založnika v Pragi, ker pospešuje prebavljanje in povzroča lahko odvajanje brez bolečin. Dobi se tudi v tukajšnjih lekarnah. 431 (7—6) a

š **Zalustno in smešno.** Pri obravnavi proti Pohlu pred mariborskim porotnim sodiščem je bil zaslišan dninar Lovrenc Brumen iz Zagoreca. Mož je rekel, da rajši govori nemški kakor slovenski, zato je bil nemški zaslišan. Toda ko je začel govoriti, dobil je vsak poslušalec kurjo pelt, tako neznansko strašno je mrcvaril nemščino. Bog daj nečcem pamet!

— **Obhodi za splošno in enako veljavno pravico** se se vršili skoro po vseh isterskih obrežnih mestih in sicer popolnoma mirno in dostojno. V Kopru so delavci obkolili gimnazijsko poslopje in niso pustili dijakev v šolo, čemur se ti seveda

niso upirali. V Rovinju je same tobačna tovarna delala izjemo in je ostala odprta, dočim so druge trgovine bile zaprte.

50 letnico službovanja v eni in isti rodbini je praznovala te dni Jerica Oblak, služkinja v Ljubljani. Gotovo redke slučaj!

— **Poizkušen samomor.** 21. t. m. se je vstrelil v glavo zaradi nezvestobe svoje neveste Talijan Carlotti Ferucio v svojem stanovanju Pod Klancem v radovljiškem okraju. Ranil se je smrtono varno.

Cuden pogreb. V topilnici jekla v New Yorku je goreča masa zalila dva delavca. Tovarniško predstojništvo je dalo odsekati od strjene jeklene mase kakih 800 centov težak kos, v katerem sta po približni sedbi zgorela imenovana delavca ter so ta kos jekla med običajnimi obredi pokopali na pokopališču.

Narodno gospodarstvo.

Slanomurje.

No, no, le takih budalosti mi ne govorite! Če bi ne smel jesti več prekajenega mesa, raje ne maram več živeti! Tako se je stogetil debel Žabničan nad menoj, ko sem mu razlagal, da posušeno meso, ki je bilo preje v slanomurji ni družega, nego dražile za žejo, želodec pa in celi žabniški dečko kolikor ga je v hlačah pa nimata nič od tega ali vsaj zelo malo! Tako se pač gedi! Tako se dela, tako se je ravnalo, pri sosedovih delajo ravno tako, zato mora biti že prav in dobro. Ravno tako misli oča Pršutar in njegova boljša polovica Spelica! Ravno so klali. Meso se nadrga s soljo, napravi se tekočina (slanomurje), v kateri leži meso in stvarica je prikraju, poceni in lahko. Toda meso nima nobene vrednosti več, ako v njem ne ostane redilni sok in moč. Če je meso precej mastno, tedaj se ne izluži tako zelo; če je pa pustno meso, gre ves sok in vsa moč v slanomurje. Slanomurje ima zdaj v sebi vso redilnost, sok in moč in ker je slanomurje v resnici strupeno, mora na gnojišče. Izsesano meso pa tlači Pršutar in želodec, ki bi bil ravno tako zadovoljen s kako stare krpe od povhovke ali s kosom škarpeta, če bi ga le Spelica lepo pripravila s kisom in poprom in janežom, kumercami in takimi gverci. — Angleži so praktični ljudje od temena do podplatov, saj ste že kaj slišali o katerem. Ti jedo neprekajeno šunko. Sveže prešičevo meso denejo v zmes, ki obstoji iz 50 funtov soli iz pol funta v prah stolčenega sladkorja in 50 gramov solitra. Gnjeti in plečeta s to zmesjo močno natró in vdrgnejo in jih pustijo tri tedne ležati notri; manjše kosove le po 14 dni. Potem pa obesijo

šunke na vrhu in njihov okus je mnogo boljši od našega prekajenega mesa.

Prekajevanje je tako nekaka stvar, pri kateri človek z ramami maje semintje in ne ve dobre, ali bi rekel „da“ ali „ne“. Dim naj varuje meso gajlobe. Toda redilne snovi, maščoba, ne sme odteči. To pa se zgodi vselej, kadar je dim prevroč. Le ohlajen dim sme priti do mesa. Najboljši za prekajevanje je dim od bukovega, hrastovega in brezovega lesa. Smrekov in borovčev les ni prida, ker dobi po njem meso lahki trpentinov duh. Najokusneje je meso, če se prekaja z brinjem.

Kdor hoče imeti urno prekajeno meso, napravi tako: Kupi si 1 liter lesnega kisa in vlij ga med 2 litra vode. Tej tekočini prideni nekaj gramov brinjevega olja in pomoči meso, ki mora biti gerko (21 do 22° Celzija), v to tekočino; zdaj obesi meso na zračnem kraju, čez malo časa (1 ali 2 dni) to še dvakrat ponovi in prekajevanje je gotovo. Meso mora viseti na zračnem kraju, na hladnem! Tega ne pozabi! Prebirati je bolje nego študirati! Poskusi in boš videl!

Stric Tom.

Tržne cene.

Semena: Domača detelja novo blago K 50.— do K 55.—; nemška detelja (lucerna) K —.— do K —.—; gorenjska repa K 84.— do K 86.—; laneno seme, domače ozimno K 13.50 do K 14.50; konopno seme K —.— do K —.—; kuminovo seme K —.— do K —.—.

Fižol: Rudeči ribniški K 13.— do K 13.25; rudeči Hrvat K 12.— do K 14.—; prepeličar (koks) K 14.— do K —.—. (Vse cene semen in fižola veljajo za 50 kg blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo naprodaj in sicer novo blago.)

Krompir 50 kg K 5.—.

Suše češnje: v dimu sušene K —.— do K —.— brez dima sušene K 18.— do K 19.—

Orehi domači: K 17.50 do K 18.50

Ježice nove: K 4.— do K 5.—

Med s čebelami: po K 35.— do K —.— za 50 kg.

Kože. Goveje, težke nad 40 kg po K 50.— do K 52.—.

težke od 30 do 40 kg „ 44.— „ 46.—.

lahke „ 42.— „ 44.—.

(Te cene veljajo za 50 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih urogovni vred.)

Bikove kože po K —.70 za kg.

Telečje kože: K —.65 za kg.

Kozličeve kože po K 1.25 do K 1.30 za kg.

Svinjske kože: Čiste brez napak K 40.—

Druge vrste K —.28 do K —.30 za kg.

Kože lisic po K 9.— do K 10.—

„ kun belic „ 28.— „ 30.—

„ rumenic „ 34.— „ 36.—

„ dihurjev „ 6.— „ 6.50

„ vidr „ 24.— „ 25.—

Kože zajcev po K 50.— do K —.— za 100 kom.

Pepelika (potošil) po K 32.— za 50 kg.

Žito. (Tržne cene za mesec april. Veljajo za trgovce, ki kupujejo blago po teh cenah. Vse cene so zaračunane za 100 kg. blago postavljeno v Ljubljani. Za drobno prodajo pa veljajo cene po pogodbi.)

Ogrska pšenica K 20.—; hrvatska K 18.—; kranjska K 18.—; rž K 15.00; ajda K 17.—; ječmen K 16.00; proso K 18.—; kuruza (amerikanska) K 16.40; činkvantin K 19.00; oves (domači) K 15.20.

Za smeh in kratek čas.

Besedni uganki.

I.
 Veš, nima zob, pa vendar grize,
 in peče, toda ogenj ni,
 kjerkoli hodiš te preganja,
 in muči te in te mori. —
 A če te grize, kri ne teče
 in rane najti ni nikjer,
 če peče te, telo ne čuti,
 ker opeklina ni nikjer.
 Nikdar te ne preganja s silo:
 saj sile niti ne pozna.
 Če muči te, mučenec nisi,
 pravice nimaš do neba.
 In če mori? Da umori te,
 tega nikdar se ne boj. —
 Najbolje pa godi se tebi
 takrat, ko v miru je s teboj.

II.

Če svetlo solnce jasno sije,
 če luna svoje žarke lije
 na trdno, vpehano zemljo,
 takrat me vidiš prav lahko.
 Sploh vidiš me, če vse svetlo je,
 ne vidiš pa, če vse temno je.
 In kamorkoli se podaš,
 za spremeljalca me imaš:
 kot psiček tebe spremljam zvesto
 čez hrib in plan, čez vas in mesto.
 Sedaj na desni sem, poglej —
 Obrni se! — Kje sem? Povej!
 Na levi. Včasih sem pred teboj,
 a včasih me imaš za saboj.
 Če kdo za moje ve ime,
 ga prosim, naj mi je pové.

Kdor oboje prav reši in bo izžreban, dobi
 za nagrado lepo knjigo.

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:

I Popotnik — potnik. II Grablje.

Nagrado je dobil:

Janez Omejc, posestnik, Sv. Barba ra
 pri Škofji Leki št. 10.

Naprodaj imam

mlin s petero telaji in stopami, dobro
 urejen, z novo zidanim pohljstvom,
 zraven blav in svinjaki, okoli hiše prostoren sadni
 vrt in gošada. Cena in podrobnosti se svedo pri
 lastniku **Janezu Biček v Mošnjah št. 32**, pošta
 Raduljica, Gorenjsko. 2480 D 2-1

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dne 21. decembra 1905.

Loterijske srečke.

Dunaj,	2 decembra	35	90	78	79	68
Gradec,	2 decembra	45	75	35	78	36
Trst,	25 novembra	3	43	46	68	71
Ljub.	25. novembra	36	21	15	12	20

Finos vsake gospo-
 dinje je dobra kava.

**Kathreinerjeva
 Kneippova sladna kava**

se ne bi smela pogrešati
 več v nobenem gospo-
 dinstvu, kadar se na-
 pravlja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvrstne savorje
 s imenom „KATHEINER“.

Podpisani slav občinstvu uljudno javi,
 da bode ordiniral vsako soboto

v Škofjiloki

v stanovanju gosp. dr. Zakrajščka za
 zobobolne.

Vsakovrstne plombe, operacije, vstav-
 ljanje novih zob in celih zobovij itd. itd.

Dr. A. Praunseis,
 zobozdravnik v Ljubljani

**Krojaški
 mojster,**
 ki bi hotel iz usmiljenja vsprejeti v
 poduk 15 letnega dečka, kateremu so
 letos v bolnici odrezali nogo, naj spo-
 roči svoje ime gđni **Ter. Kovačič,**
 učiteljici, Goriče, P. Kranj.

Japonske božične lilije

Ako postavite čebulice v ste-
 kleno posodo v sobi, močete opa-
 zovati nagel in zanimiv razvoj in
 o Božiču imate najlepši cvet. —
 Pošiljam po Avstro-Ogrski in Nem-
 čiji 4 čebulice s stekl. posodo za
 K 2 50, 12 komadov s 3 posod za
 K 7.—, 24 kom. s 6 posod, za 13 K
 40 vin., 48 kom. z 12 posod, za
 K 25 50. Navod zastoj.

Teofil Ziegler,

Dunaj VI., Mariahilferstrasse 31.
 Vvoz redkih cveti. čebulic in cvetj.
 2478 D 2 1

Učenca 14 let starega sprejme takoj
FRANC VRHOVEC, kova-
ški mojster Bohoričeve
 ulice 6, Ljubljana. 2336 D 1-1

Dva konjska hlapca

(vsak k enemu paru konj), ki morata biti oženjena,
 proti mesečni plači 7 gld., prostemu stanovanju za
 družino, prosto njivo in drva, sprejme takoj **Alojzij**
Štajpah, veleposestnik, Velika Loka, Dolenjsko,
 2315 D 3-2

Eksportna trgovina palic.

Matevž Jan, Šmartno pri Litiji, kupi to zimo
 deset vagonov

= gladkih palic =

brez kljuk in sicer:

	dolge	močne
Svibove ali psikove drenove	100—110 cm	16—20mm
	115—120	20—30
Jesenove	130—140	20—30

Kdor bi mogel večje število preskrbeti, naj
 se oglasi. 2206 D 3-3

UČENCA od 15 do 16 let starega,
 čvrstega in poštenih sta-
 rišev sprejme takoj v pouk **Val. Rihar, strojar, moj-**
 ster v Polhovem gradu. 2205 D 3-2

Brinjevo kupuje po najnižji ceni **JOSIP**
KORDIN, Ljubljana, Pred
škofijo 3. 2445 D 1-1

B vsi prvi hišni zdravnik v zdravnišču **Alland**
 za bolne na pljučih

Med. univ. dr. August Levičnik

namnanja uljudno, da ordinira za notranje bolezni
 vsak dan od pol 9.—10. ure dopoldne in od
 2.—3. ure popoldne (ob nedeljah in praznikih samo
 dopoldne) v Ljubljani, **Sodnijske ulice št. 11**
 (pritličje). 2479 D 2-1

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo
 telesa, odstranjuje kašelj, izme-
 tavanje gnoja, nočno potenje.

2209 D 24-3

Priporočajo vsak dan pri
 pljučnih boleznih, katarihu, slovskem
 kašlju, škrofulozi, influenci
 množični profesorji in zdravniki.

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, prosimo,
 zahtevajte vedno: Izvirni zavitek „Roche“.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,
 Basel (Švica).

„Roche“

Dobiva se z zdravniškim receptom
 po 4 K steklenica.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

(reg. zadruga z neomejeno zavezo)

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 4 1/2 0/0

Obresti se pripisujejo koncem enega leta brez posebnega naročila.

Rentni davek plačuje posojilnica sama, ne da bi istega odtegovala vlagateljem.

2003 5-5

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovih ulicah šte. 3

v lastni hiši, (poprej na Mestnem trgu zraven rotovža),

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržljene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. 1131 D 11-7

Posojuje se na zemljišča po 4 3/4 0/0 na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Službe iščejo:

Deklica zdrava, močna, stara čez 20 let pri kaki manjši, tudi kmečki dobri družini, najraje na Štajerskem ali Kranjskem. Ponudbe na upravništvo „Domoljuba“.

Kot hlapec ali služabnik želi vstopiti Michael Cizelj v Curnovcu 46, Sromlje p. Brežice.

Prepričajte se! Najboljše in naj-novejših vrst **gepeljnih motore**, mlatilnice in slamoreznice, trombe, cevi, klinje in žage dobite v skladišču

Fran Zemana, Ljubljana

Poljanska cesta 24. 1778D 12-7

378 D 20-17

Samo 6 dni!

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki

Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezpl. pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Izvirne tovarniške cene, reelno jamstvo.

Za vse vrste od najcenejše do najfinejše preciz ure zlatnine in srebrnine itd. Novo izboljšana sist Roskopf-patent natančno idoča K 4- . Železn. Roskopf K 5- , izv. v. prima-Roskopf K 7- , s sekund. K 8- , nikelnasta Roskopf z dvojn. plaščem K 6'50. Pristne srebrne remontoir-ure za gospode, dame in dečke K 7- stenske ure K 9- , iste z godbo, vsako uro en komad igrajoč K 12'50, budilke z bitjem K 8- , z godbo K 10- . Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju izvozna trgovina

Ivan Žiwny, Dunaj XV/6

Mariahilfergürtel 37. 2318 D 5-2

Razpošiljajo se le dobre, regulir. ure s dobro sapirajoč. pokrovi. Velik cenik zaštonj.

Preklic.

Prekličem, kar sem morebiti v svoji razburjenosti žaljivega govoril v hiši Jožefa Čebela, posestnika in župana v St. Lambertu, ter to s tem obžalujem. 2448 D 1-1

Medija - Izlake, 17. novembra 1905.

Anton Werbole.

gld. 1'50 **Prave Roskopf-ure** 6 mesecev na poskušnjo.

Nikelnasta ali jekl. sist.
Roskopf gld. 1'50
Strapaz-Roskopf's plomb. 2'-
Z dvojn. plaščem 3'40
Zlato-Double (kak. zlato) 3'50
Prava srebrna z enojnim plaščem 3'-
Z dvojn. plaščem 4'-
S tremi močnimi plašči 5'-
Navedene ure z relief-sliko Dev Marije, dalje državnim orlom, oračem in konjem 10 kr. več.

Ura s kukavico gl. 2'50. Budilka gl. 1' - Ponoči sveteča gl. 1'50, z dvojn. zvonom gl. 2' -

gld. 3' - gld. 5' -

Prava srebrna remontoir-ura

c. kr. puncirana

za gospode, dame in dečke.

Z enojnim plaščem gld. 3'-
Z dvojn. 4'-
Z zlatni robovi 5'-
S 3 močnimi plašči 6'-
14 kar. zlata od 8'-
14 kar. zlata verižice od 10'-
Srebrne verižice od 90

Uhani in prstani v največji izbiri po tovarniških cenah.

3 leta pismono jamstvo. Za neprimerno denar nazaj. Razpošilja se le po povzetju.

„Pri veliki tovarni ur“, Maks Böhnel, urar, Dunaj IV., Margarethenstrasse 38.

(5) Dobavitelj c. kr. državnih uradnikov. Ustanovljena 1840. Zahtevajte moj velik cenik. s 1000 slikami zastoj in poštine prosto. 1997

1980 D 24-24

Niske cene!

Ernest Hammerschmidt - a nasl. Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin,
LJUBLJANA, Valvasorjev trg 6, Prešernove ul. 50.

Velika zaloga poljedelskih strojev
in orodja.

Izvrstna prilika potovanja v

Ameriko

je sedaj čez

Hamburg

z najnovejšima parobrodoma, s katerimi je
sigurnost vožnje najpopolnejša ter zibanje
parobroda skoraj popolnoma preprečeno.
Se več povejo številke o obsežnosti novih
parnikov, katera se imenujeta

prvi: **Amerika**, 690 čevljev dolg, 74 širok, 54 globok, nosi 22.250 ton

drugi: **Kaiserin Augusta Viktoria** " " " " " " 25.000 "

toraj vsak še enkrat večji kakor veliki parniki, ki obsegajo samo po 8-12.000 ton. - Vožnja preko oceana samo
okoli 7 dni. Putniki odhajajo ponedeljek, torek in četrtek vsakega tedna iz Ljubljane.

Na željo pošilja natančni poduk brezplačno zastopnik Hamburg - Amerika Linie

775 D 17-16

Fr. Seunig, Ljubljana
Dunajska cesta št 31.

MASTIN

ali doktor pl. Trnkoczy-jev kranjski prašek za prašiče, pujske, krave, teleta, vole, ovce, perutnino, konje.

Najboljši dodatek krmi, dietetično sredstvo za ptačje. Dobil tisoče zahvalnih pismen. Na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju najvišje medajle. - 1 zavojev velja 50 vinarjev in se dobi pri vseh trgovcih; po pošti po 5 zavojev iz glavne zaloge: Lekarna Trnkoczy, Ljubljana. - Trgovci itd. dobijo 24.9 D 12-1 popust.

Želodčne bolezni

so pogosto posledica zanemarijenega motenja prebavljanja, ki nastopa ponajveč kot pomanjkanje slasti, zagatenje telesa, gorečica, napenjanje, slabosti, slab okus, glavobol itd. in se nemalokdaj izčimilo iz tega huče motnje zdravja, če ne preprečimo tega o pravelem času.

Kot izvrstno sredstvo proti vsem nastankom pokvarjenega želodca so se že več desetletij kot Marijacejske kapljice splošno znane in priljubljene

Bradyjeve želodčne kapljice

izvrstno obnašale kot tek zbujajoče, želodec krepeče in lahko odvajalno sredstvo. Steklenica z navodilom vred stane 80 v. n. dvojna steklenica K 140.

Pri nakupu v lekarnah zahtevajte izrecno Bradyjeve želodčne kapljice in si ne dajte vsiliti drugih. Pazite na zavoj v rdečih zaklopnih škatlicah z Marijino podobo kot zaščitno znamko in s podpisom *C. Brady*

Centralna zaloga C. Bradyjeva lekarna na Dunaju, I., Fleischmarkt Nr. 1387 razpošilja po povzetju ali če se pošlje denar naprej za K 5 - šest malih ali K 450 tri velike steklenice franco brez daljnih stroškov.

2211 D 12-3

O joj!

Zadužil me bo ta hud kašelj!

Proti kašlju, hripavosti in zlezi naglo in gotovo učinkujejo

Eggerjeve pastile

1996 za prsa. D 5
Izboren okus imajo in ne motijo teka.

Škatljica 1 K in 2 K.
Škat. za poskus 50 v.

Dobivajo se v vseh avstrijskih lekarnah.

Hura!

Eggerjeve pastile so me naglo osvobodile.

Čouu o Češk posteljno perje

5 kg novega skubljenega K 9-60, boljšega K 12-; belega, jake mehkega, skubljenega K 18-; kron 24- suchnobelega, mehkega, skubljenega K 30-; kron 36-; Pošilja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrnitvi poštnih stroškov. **Benedikt Saehnel, Lebes 158 p. Pizen na Češkem** 1793 D 6 6

Zahtevajte pri nakupu

1321 D 18-11

Schicht-ovo štedilno milo

Varstvena znamka.

Doblva se povsod!

JURIJ SCHICHT, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

z znamko jelen.

Ono je

zajamčeno čisto lu brez vsake škodljive primesi.

== Pere izvrstno. ==

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Lepa

priložnostna darila!

Krasna darila za raz. prilike kakor ure, verižice, križce, obeske, prstane, zapestnice, sploh narazličnejšo zlatino in srebrnino v modernem secesijonističnem slogu po najnižjih cenah priporoča p. n. občinstvu,

Fran Čuden

urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice, filijalka na Mestnem trgu.

Novi ceniki tudi po pošti brezplačno. 256 52-43

Ugodna prilika.

Imam dvojno posestvo, eno v Mošnjah drugo v Spodnjem Otoku; prodam eno ali drugo, s posestvi ali brez nje pod prav ugodnimi pogoji. Obširnejša pojasnila daje **Marija Meglič**, v Spodnjem Otoku štev. 6. 2444 D 3-1

Pozor! Citaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

BOLESTI SIKOM IZRAVLJE. SLABOMU JAKOST

mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron: zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišič, lekarnar v Pakracu št. 103, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem. 1421 D 10—8

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **12 stekleničic** (1 ducat) **5 K**, **24 stekleničic** (2 ducata) **8 K 60 v**, **25 stekleničic** (3 ducati) **12 K 40 v**, **48 stekleničic** (4 ducati) **16 K**, **60 stekleničic** (5 ducatov) **18 K**. Manj od 12 stekl. se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsah, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sluzi ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsni in pljučnih bolečinah. — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **2 originalni steklenici 3 K 40 v**; **4 originalne steklenice 5 K 80 v**, **6 originalnih steklenic 8 K 20 v**.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročite naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišič, lekarnar v Pakracu 103, Slavonija.

Pomočnik in učeneo

za močna, fina dela se sprejmeta v trajno delo. Plača po dogovoru. — **Janez Bratina**, čevlj. mojster Idrija. 2319 D 4-2

Suhe jedilne gobe

(Ia. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20—25 kg. **A. Šmyra**, Dunaj 17, Elterleinplatz 7. 1334 D 20—1

Slovenska dekleta

naj se ob dohodu na Reko zaupno obrnejo na posredovalnico za službe **Ana Klavžer**, Via Andrassi 1. 2467 D 1 1

Učenca pošt. starišev sprejme tako **Aloj Polajnk**, čevljarski mojster Florij. ulice 18, Ljubljana 2446 D (1)

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesionirana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice 41

(18—16) (na dvorišču.) 468 D

„Amerika“.

Prave Roskopf golddouble Savonnet
remont. ure s sidro

so najnovejše Roskopf ure. Te imajo izborni in zajamč. natančno kolesje z dvojnimi pokrivalkami in s tremi prav močnimi golddouble plašči in avtom. zapiralom. Golddouble je zlatu podobna kovina, ki te podobnosti nikdar ne izgubi. Radi krasne opreme te ure splošno občudujejo in jih ni lahko ločiti od pristno zlatih ur.

Cena glđ. 4-50

Tej primerna golddouble dvojnja verižica za gospe glđ. 1-50. Vsaki uri je priloženo 3 letno pismeno jamstvo. Razpošilja je proti povzetju

Josip Sclering

Dunaj I. Postg. 2.15.

1905 D 10-6

Pozor Amerikanci

in vsi, ki prihajate v Ljubljano, na novo trgovino in zalogo izgotovljenih

moških in ženskih oblek

domačega izdelka. Velika zaloga sukna, obuval, srajc, klobukov, kovčegov (kofrov), robcev, šerp itd. po zelo nizki ceni. Trgovina se nahaja tik dobro znane Tišlerjeve gostilne v Kolodvorskih ulicah 26. Kdor je kupil enkrat, pride vedno rad.

278 D 24—19 **Marija Rovšek**, trgovka

Koledar za kmetovalce

spisal državni mlekarški nadzornik **J. Legvart**.

Prepotrebni ročni zapisnik za slov. kmetijske podružnice, posestnike, trgovce, mlekarije itd.

Najlepše božične darilce za kmetijske sinove, zadrugnike itd. itd. 2476 D 2—1

Vsebina: Koledar za leto 1906; Poštne določbe; Živinoreja; Mlekarstvo; Vinoreja; Kletarstvo; Sadjereja; Živinozdravništvo; Važne postave; Zapisnik za knjigovodstvo; Zapisnik za beležke.

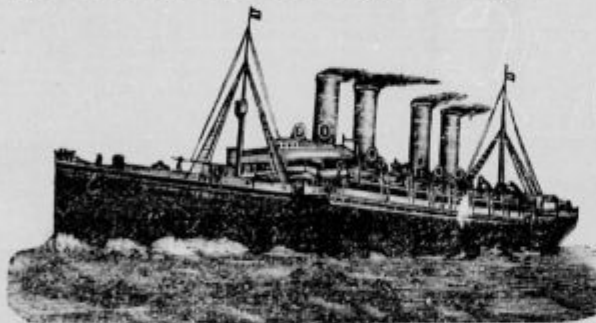
Cena močno v platno vezane knjižice z žepnicama 1 K 80 h, s pošto 2 K. Pri naročilu od 10 kom. se razpošilja poštine prosto, na kar opozarjam posebno kmet. podružnice. — Naroči se pri založništvu

Ivan Bonač v Ljubljani.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“

iz **Bremena**
v **New-York**

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.,
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm der
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedene nega parobrodne družva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri 1912 D 12—3

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tika-joča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko **Baltimore** in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Tovarniška vožnja.

Trajen, dober zaslužek dobi voznik z dovanjem in odvažanjem raznega blaga razun premoga kolodvor in s kolodvora mesečno 120 do 140 tonov. — Ponudbe pod „Tovarniška vožnja“ na pravništvu „Domoljuba“. 2447 D 2—1

Več mizararskih pomočnikov

sprejme takoj pod prav ugodnimi pogoji za stalno stavbeno delo s stroji in prostoročno, kakor tudi delovodjo, kateri se razume tudi pri strojih. — Natančna pojasnila daje **Jakob Homovec**, mehanično mizarstvo, Cerkevica pri Rakeku. 2343 D 2—1

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po menii okroglo 4000 kom. takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno le gid. 2-20 komad in gid. 4-20 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuovina, temnosivi, okolu 150 200 veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. — Razločno pisana naročila, ki se izvrše le po povzjetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na Steiner-jevo komisijisko razpošiljalnico združenih tovarn za koce, Dunaj II., Taborstrasse 27. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. 2220D 4-3

Velika naročila so došla od posestnika Gebauerja, Noisterniga, Malniza, župn. Bradyn, Lang, Rotter, Suchodoli, Lilgoeyeve tovarne itd

Slovenci!

le
v domačo trgovino

pri 479 D 19-18

sv. Cirilu In Metodu sv. Cirilu In Metodu

v Ljubljani, Lingarjeve ulice 1

nasproti loteriji

kjer se dobiva fino moško sukno, naj-novejše volneno blago za ženske obleke. Najnovejše rute vseh vrst. Bela in ru-java kotenina

po zelo nizkih cenah.

Poštena in prijazna postrežba.

Zahvalj. se za dostoj izkazano zaupanje.

Zahvalj. se za dostoj izkazano zaupanje.

Friderik Hofmann-a naslednik.

Franc Keber

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino
Dunajska cesta št. 12, Ljubljana.

Priporočam svojo bogato zalogo natančno preizkušenih žepnih ur, na pr. zlatih, srebrnih, nikelnastih in jeklenih. Raznovrstnih sten-skih ur. 1135 14-13

V veliki izbiri verižic, obeskov, poročnih in drugih prstanov, uhanov, murčkov, zvezdic.

Za vsako uro se 2 leti jamči.

HERBABNY-jev podfosfornokisl apneni-železni sirup.

Ta pred 36 leti vpeljani, od mnogo zdravnikov odobreni in priporočeni

prsní sirup

je slez odstranjujoče in kašelj pomirja-joče sredstvo. Ker ima v sebi grenke tvarine vpliva na dober tek in prebavanje in pospešuje reditev. To za tvorjenje krvi tako važno železo je v tem sirupu v lahko asimilirani obliki zastopano. Zelo koristno je za slabotne otroke, posebno za utrjevanje kosti, ker ima v sebi fosforovo apnenno sol.

Cena eni steklenici Herbabnyjevega apnenega železnega sirupa K 2-50, po pošti 40 h več za zaviljanje. 2307 D 14-2

Svarilo!

Vas pred enakim ali podobnim imenom razširjene, kar se tiče sestava in učinka našega originalnega preparata, čisto različne ponaredbe našega že 36 let obstoječega tostornokislga apnenno-železnega sirupa, prosimo tedaj, vedno odločno zahtevati „Herbabnyjev apnenoželezni sirup“ in na to paziti, da se bode zraven stoječa, oblastveno vknjižena varstvena znamka na steklenici nahajala.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljalstvo:

Dr. A. Hellmanns Apotheke „zur Barmherzigkeit“

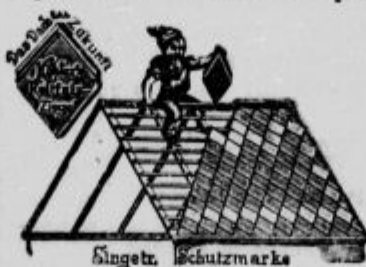
Wien, VII. Kaiserstrasse 73-75.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: M. Mardetschlager, I. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy; Beija: L. Assmann, Jobst & Schneider; Breže: G. Elsässer dediči; Celje: M. Rauscher, O. Schwarzl & Co; Celovec: P. Birnbacher vdova, P. Hauser & I. Pichler, V. Hauser & R. pl. Hillinger, H. Gutt; Crnomelj: P. Haika; Reka: M. Mizzan, F. Prodam, G. Prodam, A. Schindler; Sovodenj: F. Kordon; Št. Vid: A. Reichel; Trbiž: I. Siegl; Trst: A. Filippi, E. pl. Leiterburg, P. Prendini dediči, T. Pigatti, Dr. J. Seravallo, A. Suttina, A. Siebich; Velikovec: I. Jobst; Volšperk: I. Huth.

Cementna zarezna strešna opeka iz portland-cementa in peska

Streba prihodnosti. Patentirana v 30 državah.

Trpečnejša in lahkejša streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice. 10 D 24-20

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Učenca

od 14-16 let starega, čvrstejša in poštenih starišev sprejme takoj v pouk Jožef Jesih, mesar, Medvode. 2353 D 2-1

Kmetska posejilnica ljubljanske okolice

registr. zadruga z neomejenim poročtvom

v LJUBLJANI, v lastni hiši na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinove ulice obrestuje hranilne vloge po

2 D 12-12 **4 1/2 0/0**

bres odbitka rentnega davka, katerega le-ta posejilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. - 12. in od 3. - 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom poštno-hranilničnega urada.

Stanje rezervnega zaklada K 120.878 15.

— Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadrugiških.

Upravno premoženje Kmetske posejilnice znaša 7,024.717-89, stanje hranilnih vlog K 7,651.915 41.

Denarni promet K 32,039.761-84.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406.

Rane

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago,

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Ze 40 let se je izkazalo mešično vlažno mazilo, tako imenovano praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To vzdržuje rane čiste, obvaruje iste, olajšuje vnetje in bolečino, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3 16 se pošljejo 4 pušice, ali K 4-60 6 pušic poštne prosto na vsako postajo avstro-ogrske monarhije.

Val dell' embaiaže imajo zakonito deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; ogel Nerudove ul. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschlager, J. Mayr.

431a 20-16

Cunard Line.

Najprimernejša, najcencnejša in dobra vožnja iz

Ljubljane v Ameriko.

je in ostane preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „Cunard Line“ to je gotovo in se ne da vsajiti. Veliki moderno opravljeni snažni parniki te družbe odhajajo iz Trsta vsake 14 dni. Pouk in vozne liste daje oblastveno potrjeni zastopnik *Andraž Odlasak*, dosluženi uradnik državnih železnic in hišni posestnik v Ljubljani Slomškov- ulice št. 26, blizu cerkve Sreca Jezusovega. Kdor želi več pojasnila, naj to pismeno povpraša ali pa pride osebno v pisarno. Po kolodvorih in cestah nikdo ne čaka in tudi na druge silne načine niče ne vabi.